

Briselē, 30.5.2018.
COM(2018) 384 final

2018/0208 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,

ar ko izveido programmu “Tiesiskums”

{SWD(2018) 290 final} - {SWD(2018) 291 final} - {SEC(2018) 274 final}

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

Šajā priekšlikumā ir paredzēts, ka tas būs piemērojams no 2021. gada 1. janvāra, un tas tiek iesniegts 27 dalībvalstu Savienībai atbilstoši Eiropadomes 2017. gada 29. martā saņemtajam Apvienotās Karalistes paziņojumam par nodomu izstāties ko Eiropas Savienības un *Euratom*, pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienību 50. pantu.

• Pamatojums un mērķi

Eiropas Savienības mērķis ir sekmēt mieru, popularizēt tās vērtības un uzlabot savu iedzīvotāju labklājību. Savienība balstās uz tiesību aktiem un tās vērtības ir tās pastāvēšanas pamats. Līguma par Eiropas Savienību 2. pantā ir norādīts, ka *“Savienība ir dibināta, pamatojoties uz vērtībām, kas respektē cilvēka cieņu, brīvību, demokrātiju, vienlīdzību, tiesiskumu un cilvēktiesības, tostarp minoritāšu tiesības. Šīs vērtības dalībvalstīm ir kopīgas sabiedrībā, kur valda plurālisms, tolerance, taisnīgums, solidaritāte un kur nav diskriminācijas, kā arī valda sieviešu un vīriešu līdztiesība.”* Šīs vērtības ir to tiesību pamatā, kuras bauda Savienības iedzīvotāji. ES Pamattiesību harta visas personiskās, pilsoniskās, politiskās, ekonomiskās un sociālās tiesības, ko bauda ES iedzīvotāji, apvieno vienā tekstā.

LES 3. pantā ir noteikts, ka "Savienības mērķis ir veicināt mieru, stiprināt savas vērtības un savu tautu labklājību" un ka "tā respektē savu kultūru un valodu daudzveidību un nodrošina Eiropas kultūras mantojuma aizsardzību un sekmēšanu". Komisijas Pārdomu dokumentā par ES finanšu nākotni¹ apliecināts, ka "no ES budžeta šie mērķi tiek atbalstīti, sadarbojoties ar valstu budžetiem un papildinot citus centienus Eiropas un valstu līmenī".

Savienības vērtības ietver jo īpaši pamattiesības, piemēram, nediskrimināciju un līdztiesību, rasisma novēršanu un toleranci, cilvēka cieņas respektēšanu, tiesiskumu un tiesu neatkarību, kultūru daudzveidību, aktīvu pilsonisko sabiedrību, vārda brīvību un pilsoņu līdzdalību demokrātiskajā dzīvē. Eiropas tiesiskuma telpa, kas labi darbojas, un efektīvas valsts tiesu sistēmas ir nepieciešamas veselīgam iekšējam tirgum un Savienības kopīgo vērtību atbalstīšanai.

Šī Komisija ir noteikusi, ka demokrātisku pārmaiņu Savienība ir viena no Komisijas desmit politiskajām prioritātēm, un šajā nolūkā strādā pie tā, lai iedzīvotājus informētu par to, ko ES dara un kā tā darbojas, un lai vairotu uzticēšanos Savienībai.

ES finansējums var radīt pievienoto vērtību un palīdzēt, atbalstot kopīgas Eiropas vērtības.

Lai veicinātu Eiropas kopīgās vērtības un tiesības, ES ir izmantojusi vairākus instrumentus, tos kombinējot dažādās politikas jomās kā tiesību aktus, politikas virzienus un finansējumu. Jo īpaši šādas finansēšanas programmas ir parādījušas, ka tās ir stingri vērstas uz sabiedrību un skaidri saistītas ar Eiropas vērtībām: programma "Tiesības, vienlīdzība un pilsonība", programma "Eiropa pilsoņiem" un programma "Tiesiskums".

Pateicoties šīm programmām, ir gūti reāli panākumi, veicinot vērtības un īstenojot tiesības, ko ES tiesību akti piešķir iedzīvotājiem visā ES. Kā piemēru var minēt to, ka cilvēki labāk apzinās savas tiesības, kopīgo vēsturi un kultūru, ir paaugstinājies sieviešu nodarbinātības līmenis, tiek veicinātas un aizsargātas bērna tiesības, tiesu sistēmas ir kļuvušas efektīvākas pateicoties praktizējošiem juristiem, kuri zina, kā un kad ir jāpiemēro ES *acquis*, un pateicoties plašumā esošai pārrobežu sadarbībai, ir palielinājusies pilsoņu demokrātiskā un

¹ COM(2017)358.

pilsoniskā līdzdalība Savienības līmenī, kā arī izveidojusies dziļāka izpratne par dažādām atmiņām, kultūrām un tradīcijām un cieņpilna attieksme pret tām.

Pateicoties Savienības tiesību aktiem, cilvēki var paļauties uz tiesību kopumu, neatkarīgu un efektīvu tiesu sistēmu un tiesiskuma ievērošanu. ES ir parādījusi savu stingro apņēmību cīnīties pret vardarbību pret sievietēm un bērniem, apkarot visus diskriminācijas formas, veicināt un aizsargāt personu ar invaliditāti tiesības un atbalstīt aktīvu un stipru pilsonisko sabiedrību ES.

Neraugoties uz panākumiem, kas gūti ar esošajām programmām, attiecīgajās politikas jomās joprojām pastāv vairākas nepilnības, un ir radušies jauni problēmjautājumi, kuras jārisina. Kopīgie problēmjautājumi, ar kuriem ES saskaras tiesiskuma, tiesību un vērtību jomā, ir divējādi:

- Savienības aicinājumam būt par kopienu, kuras pamatā ir kopīgas vērtības un tiesības, kopīgs vēsturiskais un kultūras mantojums un cilvēku iesaistīšanās, traucē dažas jaunas izpausmes, kuras apšaubā ideju par atvērtu, iekļaujošu, saistītu un demokrātisku sabiedrību, kurā pilsoniskā līdzdalība un tiesību izmantošana rada iespēju toleranti sadzīvot kopā.
- Esošo ES finansēšanas programmu, kas vērstas uz vērtībām, tiesībām, pilsonību un tiesiskumu, sadrumstalotība un ierobežotie līdzekļi ierobežo ES spēju reaģēt uz esošajiem un jauniem izaicinājumiem. Sabiedriskās apspriešanas respondenti kā vienu no galvenajiem šķēršļiem, kas varētu kavēt esošajām programmām sasniegt to mērķus, ir norādījuši “nespēju nodrošināt pieprasījumu budžeta līdzekļu trūkuma dēļ programmās”.

Detalizētāka analīze atklāj vēl citas nepilnības.

- Cilvēki joprojām pilnībā neizmanto savas tiesības: joprojām pastāv nevienlīdzība un diskriminācija dzimuma, rases vai etniskās izcelsmes, reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai dzimumorientācijas dēļ. Vardarbība joprojām ir realitāte daudzu sieviešu, bērnu un citu [vardarbības] riskam pakļauto cilvēku ikdienas dzīvē.
- Ir jādara vēl vairāk, lai nodrošinātu to, ka visi iedzīvotāji ir informēti par ES vērtībām un ES pilsonības priekšrocībām, un jāmudina sasniegt augstāku politiskās un sabiedriskās līdzdalības līmeni un labāku izpratni par Savienību, tās vēsturi, kultūras mantojumu un daudzveidību.
- Iedzīvotāji joprojām nav pilnībā informēti par tiesībām, kas izriet no ES pilsonības – tiesībām brīvi pārvietoties, saņemt konsulāro aizsardzību un vēlēšanu tiesībām – , tādējādi tiek kavēta iedzīvotāju politiskā un sabiedriskā līdzdalība.
- Ekonomiskās krīzes, pastāvošā nevienlīdzība un izaicinājumi, piemēram, migrācija, ir likuši dažiem cilvēkiem apšaubīt pamattiesības un vērtības, kas ir Eiropas Savienības pamats. Dažos gadījumos tiek apšaubīts arī tiesiskums, tiesu iestāžu pieejamība, pilsoniskās sabiedrības darbība un tiesu neatkarība.
- Tiesu iestāžu sadarbība civillietās un krimināllietās ir nepietiekama, un tiesu iestāžu pieejamība dalībvalstīs joprojām ir apgrūtināta. Nepieciešams uzlabot rīkus salīdzināmas informācijas vākšanai par dalībvalstu tiesu sistēmu kvalitāti, neatkarību un efektivitāti. Būtisks šķērslis savstarpējai atzišanai un tiesu iestāžu sadarbībai ir uzticēšanās trūkums citu dalībvalstu tiesu sistēmām.

Ja šie problēmjautājumi netiks risināti, sekas varētu būt nopietnas, jo uzticēšanās demokrātijai un atbalsts vērtību un pamattiesību uzturēšanai tiktu vājināts.

Šie problēmjaudājumi ir kopīgi visām dalībvalstīm, un tiem ir pārrobežu dimensija. Lai arī rīcība valstu līmenī ir svarīga, atsevišķām dalībvalstīm nav pietiekamu iespēju risināt šos problēmjaudājumus.

ES vērtību un tiesību veicināšanai un aizsardzībai ir dziļa ietekme uz Savienības politisko, sociālo, kultūras, tiesisko un ekonomisko dzīvi, un tā sekmē to, ka ES ir reāla ietekme uz cilvēku ikdienu. Šajā jomā nepieciešams atbalstīt un pastiprināt rīcību ES-līmenī, lai novērstu pastāvošās nepilnības un jaunus izaicinājumus un nodrošinātu tiesību un vērtību veicināšanu, efektīvu aizsardzību un ievērošanu; tas arī palīdzēs pilnveidot iekšējo tirgu un veicinās labklājību un kohēziju ES. Tas arī ļaus ES spēlēt galveno lomu, aizsargājot un veicinot tās vērtības globālā līmenī, un sekmēt ANO ilgtspējīgas attīstības mērķu īstenošanu.

Jaunā programma "Tiesiskums" atbalstīs Eiropas tiesiskuma telpas turpmāku attīstību, kuras pamatā ir Savienības vērtības, tiesiskums, savstarpēja atzīšana un uzticēšanās, jo īpaši veicinot tiesu iestāžu pieejamību un sekmējot tiesu iestāžu sadarbību civillietās un krimināllietās, un uzlabojot valstu tiesu sistēmu efektivitāti.

Šī jaunā programma kopā ar Tiesību un vērtību programmu būs daļa no jaunā Tiesiskuma, tiesību un vērtību fonda, kas palīdzēs uzturēt atvērtu, demokrātisku, plurālistisku un iekļaujošu sabiedrību. Tas arī palīdzēs sniegt iedzīvotājiem iespējas, ar ES tiesiskuma telpas turpmāku attīstību aizsargājot un sekmējot tiesības un vērtības.

• **Atbilstība spēkā esošajiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā**

Tiesiskuma, tiesību un vērtību fonds dod tiešu ieguldījumu vairāku Eiropas Komisijas prioritāšu² īstenošanā, jo īpaši tiesiskuma un pamattiesību telpas izveidē, kuras pamatā ir savstarpēja uzticēšanās, padziļināta un taisnīgāka iekšējā tirgus, kapitāla tirgu savienības, satīklota digitālā vienotā tirgus un demokrātisku pārmaiņu, izaugsmes un nodarbinātības savienības izveidē.

• **Atbilstība pārējiem Savienības politikas virzieniem**

Tiesiskuma, tiesību un vērtību fonds un tam pakārtotās divas finansēšanas programmas palīdzēs stiprināt un uzturēt ES vērtības, ievērot tiesiskumu un atbalstīt atvērtu, demokrātisku, iekļaujošu un radošu sabiedrību, kā to sagaida Eiropas iedzīvotāji. Jau saskaņā ar spēkā esošajiem noteikumiem dalībvalstīm tiek prasīts parādīt, ka to noteikumi un procedūras ES līdzekļu finanšu pārvaldībai ir pietiekami stingri un ka ES līdzekļi tiek pietiekami aizsargāti pret ļaunprātīgu izmantošanu vai krāpšanu. Tikai neatkarīgas tiesas, kas atbalsta tiesiskumu un juridisko noteiktību visās dalībvalstīs, var galu galā garantēt to, ka līdzekļi no ES budžeta ir pietiekami aizsargāti.

Pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienību darbību (LESD) 322. pantu, Komisija ir ierosinājusi regulu par Savienības budžeta aizsardzību vispārēju trūkumu gadījumā saistībā ar tiesiskumu dalībvalstīs. Jaunā regula papildinās instrumentus, kuru mērķis ir atbalstīt ES kopīgās vērtības, tai skaita šo programmu.

Programmai būs cieša sinerģija ar vairākiem politikas virzieniem un to finansēšanas programmām, jo īpaši šādās jomās:

- **politika nodarbinātības, sociālās un izglītības jomā**
Efektīva tiesu un tiesībaizsardzības sistēma, piem., apmācot praktizējošos juristus.
- **ārpolitika, attīstības sadarbības un paplašināšanās politika**

²

https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/junker-political-guidelines-speech_en.pdf

Vērtību un tiesību veicināšana notiks ne tikai ES, bet arī globālā līmenī, *tai skaitā* izmantojot saiknes ar ilgtspējīgas attīstības mērķu īstenošanu. Šajā sakarā būtu jāattīsta sinerģiju jo īpaši ar ārējo darbību daudzpusējā līmenī, kā arī attīstības sadarbības palīdzības un paplašināšanās politikas jomā, lai nodrošinātu saskaņotību tajā, kā tiek veicināta, piemēram, tiesu iestāžu pieejamība un tiesiskums.

Būtu jāpastiprina sinerģija ar ārējās darbības instrumentiem, kuri varētu atbalstīt pārrobežu sadarbību ar prioritārām trešām valstīm jomās, kas ir nozīmīgas drošai un neapdraudētai Eiropai.

– **vienotais tirgus**

Finansējot darbības uzņēmējdarbības tiesību, līgumtiesību un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas jomā, jaunā Vienotā tirgus programma papildinās programmu “Tiesiskums” un sniegs tiešu ieguldījumu ES politikas īstenošanā tādās jomās kā tiesiskums un ES tiesiskuma telpas izveide, un sekos šīs jomas politikas virzieniem. Tas pats attiecas uz politiku patērētāju aizsardzības jomā;

– **stratēģiskā infrastruktūra**

Digitālās Eiropas programmas ietvaros tiks turpmāk attīstīta sinerģija IT sistēmu digitalizācijai un savstarpējai savienotībai.

– **pētniecība un inovācija**

Eiropas pamatprogrammā “Apvārsnis” pētniecībai un inovācijai ir ietvertas darbības, kas vērstas uz iekļaujošu un drošu sabiedrību, tai skaitā tiesiskuma un patērētāju jautājumiem, un sabiedrībai nozīmīgam tehnoloģijām, tai skaitā kiberdrošību vai mākslīgo intelektu un citām svarīgām pamattehnoloģijām. Tiks izpētītas savstarpēja bagātināšanās iespējas ar mērķi padziļināt izpratni par augsto tehnoloģiju nozīmi sabiedrībā, demokrātijā un tiesu sistēmā un tas, kā koncentrēties uz priekšrocībām, ko sniedz šīs tehnoloģijas.

– **politika migrācijas, robežu pārvaldības un drošības jomā**

Programma “Tiesiskums” un citi ES fondi, kas attiecas uz migrāciju, robežu pārvaldību un jo īpaši drošību, tiks harmoniski saskaņoti, jo būs vērsti uz dažādiem to darbību un procedūru posmiem, kuras nepieciešamas, lai veidotu Eiropas drošības un tiesiskuma telpu. Ņemot vērā iekšējās saiknes starp drošību un tiesiskumu uz vietas, tiks īstenota īpaša sinerģija, nodrošinot pienācīgu aizsardzību noziegumos cietušajiem, finansējot kopīgas izmeklēšanas grupas un tiesnešu apmācību, nodrošinot sadarbību ar Eiropas Sodamības reģistru informācijas sistēmu, uzlabojot aizturēšanas apstākļus vai iestāžu sadarbību tiesiskuma un drošības jomā, tostarp- izmantojot ar justīciju saistītas aģentūras, piemēram, *Eurojust* un Eiropas Prokuratūru.

– **vides politika**

Programma “Tiesiskums” var atbalstīt pasākumus, kuru mērķis ir apkarot noziegumus pret vidi un cita starpā veicināt Direktīvas par vides krimināltiesisko aizsardzību³ īstenošanu. Pasākumi tiesu iestāžu sadarbības civillietās un krimināllietās atbalstam papildinās un pastiprinās atsevišķu programmu tiesnešu un prokuroru apmācībai vides tiesību jomā, kā arī iespēju finansēt projektus tiesu iestāžu pieejamības uzlabošanai ar

³ Direktīva 2008/99/EK.

vidi saistītos jautājumos, kā noteikts *LIFE* regulā⁴. Tāpat tie palīdzēs nodrošināt to, ka valstu tiesu sistēmas spēs nodrošināt efektīvu tiesu iestāžu pieejamību saskaņā ar Orhūsas Konvenciju par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem⁵.

– **klimata jomas iekļaušana**

Komisijas priekšlikumā 2021.–2027. gada daudzgadu finanšu shēmai ir noteikts daudz vērienīgāks uzdevums attiecībā uz klimata jautājumu iekļaušanu visās ES programmās, klimata mērķu sasniegšanai kopumā paredzot atvēlēt 25 % no ES izdevumiem. Šīs programmas devumam minētā vispārējā mērķa sasniegšanā tiks sekots, izmantojot ES klimata marķiera sistēmu atbilstīgā iedalījuma līmenī, tai skaitā izmantojot vairākas precīzas metodikas, kur tādas būs pieejamas. Komisija turpinās katru gadu sniegt informāciju saistību apropriāciju izteiksmē, izstrādājot gada budžeta projektu.

Lai atbalstītu to, ka tiek pilnībā izmantots programmas potenciāls klimata mērķu sasniegšanā, Komisija centīsies noteikt attiecīgās darbības visā programmas sagatavošanas, īstenošanas, pārskatīšanas un izvērtēšanas procesā.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

• Juridiskais pamats

Priekšlikuma pamatā ir Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 81. panta 1. un 2. punkts un 82. panta 1. punkts.

LESD 81. panta 1. punktā noteikts, ka Savienība izvērs tiesu iestāžu sadarbību civillietās, kurās ir pārrobežu elementi. LESD 81. panta 2. punktā noteikts, ka tiek pieņemti pasākumi, kuru mērķis ir nodrošināt tiesas spriedumu savstarpēju atzīšanu un izpildi; tiesas un ārpustiesas dokumentu pārrobežu izsniegšanu; tiesu iestāžu efektīvu pieejamību un atbalstu tiesnešu un tiesu iestāžu darbinieku mācībām.

LESD 82. panta 1. punktā ir noteikti pasākumi tiesu iestāžu sadarbībai krimināllietās.

LESD 81. un 82. panta izmantošana kopā nodrošina visaptverošu pieeju, atbalstot tiesu iestāžu sadarbības civillietās un krimināllietās attīstību, jo īpaši- attiecībā uz transversāliem jautājumiem, kas skar abas tiesību jomas.

• Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)

Ierosinātajās finansēšanas darbībās ir ņemti vērā Eiropas pievienotās vērtības un subsidiaritātes principi. Finansējums no Savienības budžeta ir vērsts uz mērķiem, kurus nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, savukārt Savienības dalība var pievienot vērtību. Šajā regulā paredzētās darbības veicina to, ka *acquis* tiek piemērots efektīvāk, veidojot starp dalībvalstīm savstarpēju uzticēšanos, paplašinot pārrobežu sadarbību un tīklošanu, un nodrošinot pareizu, saistītu un saskanīgu Savienības tiesību aktu piemērošanu visā Savienībā. Savienība labāk nekā dalībvalstis var risināt pārrobežu situācijas un nodrošināt savstarpējas mācīšanās Eiropas platformu. Tiks atbalstīta pamatota analītiskā bāze

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1293/2013 (2013. gada 11. decembris) par vides un klimata pasākumu programmas (*LIFE*) izveidi, un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 614/2007. Dokuments attiecas uz EEZ

⁵ Lēmums 2005/370/EK.

politikas virzienu atbalstam un attīstībai. Savienības dalība ļauj šīs darbības konsekventi īstenot visā Savienībā un nodrošina apjomradītus ietaupījumus.

- **Proporcionalitāte**

Priekšlikums atbilst proporcionalitātes principam, jo tajā ir paredzēts vienīgi tas, kas nepieciešams noteiktā mērķa sasniegšanai Eiropas līmenī.

3. EX POST IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANAS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

- **Retrospektīvie izvērtējumi / spēkā esošo tiesību aktu atbilstības pārbaude**

2014.-2020. gada tiesiskuma programmas vidusposma novērtējums parāda, ka tā ir radījusi augstu Eiropas pievienoto vērtību. Dalībvalstis atsevišķi nevarētu gūt tādus pašus rezultātus apjoma un tvēruma ziņā. Tas sakāms gan par programmas vispārīgo mērķi, t.i., sekmēt tādas Eiropas tiesiskuma telpas attīstību, kuras pamatā ir savstarpēja atzīšana un uzticēšanās, gan par konkrētajiem mērķiem. Labuma guvēji piekrīt, ka tiesiskās apmācības nodrošināšana Eiropas līmenī ir būtiska tiesiskuma telpas izveidei un netraucētai un saskaņotai ES tiesību aktu īstenošanai. Savukārt darbība, ko sekmē tiesiskās apmācības konkrēti mērķi, tiek uzskatīta par ilgtspējīgu, jo tā sekmē noturīgu juridisko zināšanu un kompetenču apguvi, nodrošinot tīklošanas iespējas un uzticības-veidošanu starp dažādu dalībvalstu tiesu iestāžu darbiniekiem.

Programmas finansēto darbību veidi un projektu rezultāti ir efektīvi zināšanu par Savienības tiesībām un politiku uzlabošanā. Tiek uzskatīts, ka programmas “Tiesiskums” sniegums ir iepriekšējo programmu uzlabojums kā politikas mērķu, tā pareizo ieinteresēto personu grupu iesaistes ziņā, savukārt centienu sadalījumu starp programmas mērķiem varētu līdzsvarot nākotnē. Nepieciešams pielikt lielākus centienus, lai visās dalībvalstīs sasniegtu visas mērķu grupas, un pastiprināt saziņas darbības.

Programmas būtība ir devusi iespēju nodrošināt tās darbības elastīgumu, ļaujot Komisijai gada darba programmas pielāgot jaunām vajadzībām tiesiskuma politikas jomā. Kopumā programma ir ārkārtīgi nozīmīga un pielāgota izraudzītu mērķgrupu vajadzībām, bet būtu jāapsver arī ieinteresēto personu vajadzību sistemātiskāka analīze. Jo īpaši programmai ir galvenā spēja pielāgot tās prioritātes jaunām vajadzībām tiesiskuma politikas jomā, lai risinātu visnozīmīgākos jautājumus. Tas panākts, pateicoties programmas plašajiem konkrētajiem mērķiem, jo programmā tika iekļautas vairākas programmas no iepriekšējā plānošanas perioda. Šāds elastīgums politikas un darba kārtības noteikšanā ir pamatelements, lai programma gūtu labus rezultātus. Programmā panākts labs saskaņotības un papildināmības līmenis ar pārējiem ES instrumentiem, programmām un darbībām. Koordinēšana un informācijas apmaiņa ar citām ES programmām un projektiem būtu noderīga, lai nodrošinātu turpmāku saskaņotību.

Programmas “Tiesiskums” īstenošana ir bijusi apmierinoša attiecībā uz ārējo darbību dotācijām un darbību dotācijām, taču būtu jāuzlabo iepirkuma darbību plānošana. Ir maz iespēju izmantot alternatīvus finansēšanas instrumentu, piemēram, inovatīvus finanšu instrumentus. Labuma guvēji uzskata, ka esošie instrumenti (ārējo darbību dotācijas, darbību dotācijas un iepirkuma darbības) ir piemēroti programmas vajadzībām. Tomēr vēl ir iespējas racionalizēt un vienkāršot dažas ziņošanas prasības attiecībā uz dotācijām, vienlaikus nodrošinot nepieciešamo kontroli pār publisko resursu izmantošanu.

Programmas rādītāji ir piemēroti panākumu uzraudzībai, kas gūti virzībā uz programmas mērķu sasniegšanu, taču dažkārt ir grūti tos novērtēt, jo trūkst atbilstošu rīku (piem., apmierinošu pētījumu).

Dalībnieku spējas tika uzskatītas par pamatfaktoru, kas ietekmē finansēto darbību sniegumu, jo ierobežotas spējas (administratīvas, finansiālas, organizatoriskas) varētu būt par iemeslu tam, ka ir neliela atsaucība dalībai programmas darbībās (jo īpaši no dažu dalībvalstu puses). Tādēļ varētu būt nepieciešama spēju veidošana un tehniska palīdzība.-

Attiecībā uz programmas pārvaldības veidu nav skaidrs vienkāršošanas tvērums. Pašreizējais tiešās pārvaldības veids ir piemērots šāda lieluma programmai, savukārt alternatīvi veidi (piemēram, dalītā pārvaldība) varētu novest pie tā, ka resursi tiek sadalīti nepietiekami, mazinot programmas spējas koncentrēt resursus uz kopējām prioritātēm un aktuālajiem jautājumiem. Labuma guvēji pauda viedokli, ka varētu tiekties panākt vienkāršošanu attiecībā uz nepieciešamās administratīvo un finansiālo spēju informācijas sagatavošanu un sniegšanu, piedaloties uzaicinājumos iesniegt priekšlikumus.

Tāpat pastāv iespējas dalībnieku portālu pielāgot to dažādu veidu organizāciju vajadzībām, kuras parasti piedalās programmā (piem., mācību iestādes). Šajā nolūkā tika apskatīta tendence virzībai uz pakāpenisku digitalizāciju, un tā tika atzīta par viennozīmīgi pozitīvu un turpināmu.

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Apspriešanās stratēģija jaunās programmas “Tiesiskums” sagatavošanas pamatā ietvēra sabiedrisko apspriešanu tādās jomās kā vērtības un mobilitāte, virzot priekšlikumu par daudzgadu finanšu shēmu (DFS) laikposmam pēc -2020. gada, sabiedrisko apspriešanu saistībā ar esošo finansēšanas programmu vidusposma izvērtējumu, kā arī vairākas *ad hoc* apspriešanas, kuras Komisija organizēja kā apaļā galda diskusijas ar ieinteresētajām personām, konferences un seminārus par ietekmes novērtējumā apskatītajiem jautājumiem, novērtējumā lielā mērā izmantojot šo apspriešanu rezultātus.

ATKLĀTA SABIEDRISKĀ APSPRIEŠANA PAR ES FONDIEM VĒRTĪBU UN MOBILITĀTES JOMĀ

Apspriešana notika, izvērtējot esošās ES finanšu programmas vairākās politikas jomās, un tajā pievērsās jo īpaši pievērsās pašreizējiem darbības rezultātiem un sagaidāmajiem problēmjaudājumiem. Sabiedriskās apspriešanas par ES fondiem vērtību un mobilitātes jomā mērķis bija vākt visu ieinteresēto personu viedokļus par to, kā visefektīvāk izmantot katru eiro no ES budžeta. Sabiedriskā apspriešana par ES fondiem vērtību un mobilitātes jomā bija pieejama no 2018. gada 10. janvāra līdz 2018. gada 9. martam 23 oficiālajās ES valodās.

Sabiedriskās apspriešanas par ES fondiem vērtību un mobilitātes jomā rezultātā Komisija saņēma pavisam 1839 atbildes no visas Eiropas. No tām 52 % bija no respondentiem ar pieredzi programmā “Erasmus+” un 43 % atbilžu bija no respondentiem ar pieredzi programmā “Radošā Eiropa”.

No katras dalībvalsts tika saņemta vismaz viena atbilde, savukārt visaktīvākie respondenti bija no Vācijas (24,4 %), kam sekoja Francija (8,7 %), Beļģija (7,7 %) un Spānija (5,4 %).

No 1839 saņemtajām atbildēm, kas tika saņemtas, izmantojot tiešsaistes aptaujas lapu, 65,2 % (1199) bija no organizācijām un 34,8 % (640) no fiziskām personām.

Viedokļos dalījās plašs ieinteresēto personu loks: no 1199 organizāciju sniegtajām atbildēm 355 (19,3 %) bija no nevalstiskajām organizācijām, platformām vai tīkliem, 270 (14,7 %) no privātiem uzņēmumiem (galvenokārt mikrouzņēmumiem un maziem uzņēmumiem) un 127 (6,9 %) no pētniekiem un akadēmiskajās aprindām.

Turpmāk apkopotā analīze ir vērsta uz respondentiem, kam ir pieredze ar šādām ES programmām:

1. programma “Eiropa pilsoņiem” un/vai
2. programma „Tiesības, vienlīdzība un pilsonība” un/vai
3. programma “Radošā Eiropa” un/vai
4. programma “Tiesiskums”.

Turpmāk ir sniegti daži no galvenajiem rezultātiem:

- Saskaņā ar respondentu teikto, “Eiropas identitātes un kopīgo vērtību stimulēšana” un “tiesību un līdztiesības sekmēšana” ir svarīgi kopējās politikas problēmjaudājumi (kas ierindojās sniegto atbilžu pirmajā četriniekā), ka jārisina katrā no četrām programmām. “Atbalsts aktīvam pilsoniskumam, demokrātiskai līdzdalībai sabiedrībā un tiesiskumam” un “sociālās iekļaušanas un taisnīguma veicināšana” arī atzīti par svarīgiem problēmjaudājumiem, kas risināmi attiecīgajās programmās, taču kā mazāk būtiski programmā “Radošā Eiropa”, kurā nozīmīgāki ir ekonomiski un kultūras daudzveidības problēmjaudājumi.
- “Atbalsts inovācijām”, “Eiropas kultūras daudzveidības un kultūras mantojuma veicināšana”, “Eiropas identitātes un kopīgo vērtību stimulēšana” tiek uzskatīti par

politikas virzieniem, kas pilnībā vai diezgan labi risina problēmjautājumus, ar kuriem saskaras puse vai vairāk respondentu, kam ir pieredze ar attiecīgajām četrām programmām Tāpat 52 % respondentu, kam bija pieredze ar programmu “Radošā Eiropa”, uzskatīja, ka politika “atbalstīt Eiropas kultūras un radošo nozaru konkurētspēju pilnībā vai diezgan labi risina problēmjautājumus.

- Apmēram 80 % respondentu, kam bija pieredze ar visām četrām iepriekš minētajām ES programmām, atzīmēja, ka šīs programmas rada pievienoto vērtību lielā vai diezgan lielā mērā, salīdzinot ar to, ko dalībvalstis varētu sasniegt valsts, reģionu un/vai vietējā līmenī.
- Respondentu norādītie galvenie šķēršļi, kas varētu kavēt ar esošajām programmām/fondiem sasniegt to mērķus, ir ļoti līdzīgi, neatkarīgi no programmas: “nespēja nodrošināt pieprasījumu budžeta līdzekļu trūkuma dēļ programmās”; “nepietiekams atbalsts maza mēroga ieinteresētajām personām”; “atbalsta trūkums pirmreizējiem pieteikuma iesniedzējiem”.
- Respondenti, kuriem ir pieredze ar vienu vai vairākām no četrām ES programmām, ir piekrituši tam, ka svarīgākie soļi administratīvo procedūru vienkāršošanā un saņēmēju administratīvā sloga mazināšanā ir vienkāršot pieteikuma veidlapu izmantošanu, atvieglot strukturētu sadarbības tīklu un partnerību veidošanu un uzlabot koordināciju starp dažādām programmām/fondiem.

• Ietekmes novērtējums

Ietekmes novērtējums tika sagatavots ar mērķi analizēt iespējamu priekšlikumu par Eiropas kultūras, tiesību un vērtību programmu, kas ietver 2014.-2020. gada programmu „Tiesības, vienlīdzība un pilsonība”, programmu "Eiropa pilsoņiem", programmu “Radošā Eiropa” un programmu “Tiesiskums”. Komisija nolēma par labu atsevišķai programmai “Radošā Eiropa” un par Tiesiskuma, tiesību un vērtības fonda ar tam pakārtotām divām finansēšanas programmām izveidi: programmu “Tiesiskums” un programmu “Tiesības un vērtības”. Ietekmes novērtējums joprojām ir spēkā visu šo iniciatīvu pamatošanai.

2018. gada 20. aprīlī Regulējuma kontroles padome sniedza labvēlīgu atzinumu par pievienoto ietekmes novērtējumu. Padome iekļāva ieteikumu ziņojuma turpmākai uzlabošanai, daži pamataspekti ir, piemēram, pilnība izmantot izvērtējuma rezultātus un konstatējumus, labāk formulēt turpmākās prioritātes un izskaidrot ietekmi, kas sagaidāma no izmaiņām īstenošanas mehānismos. Šie aspekti tika uzsvērti Ietekmes novērtējuma galīgajā versijā. Ietekmes novērtējumā ir apkopota pieredze, kas gūta no programmas “Radošā Eiropa”, programmas „Tiesības, vienlīdzība un pilsonība”, programmas "Eiropa pilsoņiem” un programmas “Tiesiskums”, un ierosināta jauna struktūra. Tajā arī izpētīti īstenošanas mehānismi, kas sekmēs ES vērtības un kultūru, sasniedzot efektivitātes, elastīguma, sinerģijas un vienkāršošanas mērķus, kuri ir nosprausti jaunajā daudzgadu finanšu shēmā. Vidusposma novērtējuma rezultāti ir pienācīgi ņemti vērā. Visas izvērtētas programmas uzrādīja skaidru pievienoto vērtību. Ar jauno klasteru sistēmu būs iespējams turpināt izmantot pašreizējās programmas potenciālu, lai sekmētu ES vērtības un palielinātu ES pievienoto vērtību.

Tika analizēti trīs galvenie scenāriji.

- Pašreizējais stāvoklis, saglabājot ES budžeta “vērtību” apakšklasterī četras finansēšanas programmas, proti, programmu “Tiesības, vienlīdzība un pilsonība”, programmu „Tiesiskums”, programmu “Radošā Eiropa” un programmu “Eiropa pilsoņiem”.

- Kā alternatīvu pašreizējai situācijai un pamatscenārijam otrajā scenārijā ierosināts veidot sinerģiju starp esošajām programmām un apvienot tās, izveidojot vienotu politisku ES vērtību kontekstu, kam pakārtotās divas finansēšanas programmas: Eiropas Kultūras, tiesību un vērtību programma un programma “Tiesiskums”.
- Trešais scenārijs paredzēja vienas finansēšanas programmas izveidi, kas attiektos uz visām četrām iepriekš uzskaitītajām programmām.

Pamatscenārijs: pašreizējais stāvoklis ar četrām finansēšanas programmām un proporcionāla budžeta samazinājums par 15 %

Pamatscenārija un iespējamā pieejamā finansējuma samazinājums par 15 % analīze parāda, ka politikas virzienu īstenošanā būtu vērojamas negatīvas sekas. Konkrēti:

Samazinājums 15 % apmērā programmai “**Tiesības, vienlīdzība un pilsonība**” novestu pie tā, ka katru gadu būtu jānosaka prioritātes, t.i., vienu gadu finansējums tiktu koncentrēts dažās politikas jomās, un turpmākajos gados tiktu veicinātas citas politikas jomas, kas būtu pretrunā ar pieaugošajām vajadzībām. Šis samazinājums nozīmētu arī to, ka tiktu samazināti līdzekļi pētījumiem, datu vākšanai, izpratnes veidošanas kampaņām utt., proti, pasākumiem, kas nepieciešami rūpīgai un uz pierādījumiem balstītai politikas un tiesību aktu izstrādei.

Samazinājums 15 % apmērā **programmu “Eiropa pilsoņiem”** samazinātu sākotnējo budžetu līdz 157 miljoniem EUR, kas ir nepietiekami Komisijas saistību izpildei, lai iedzīvotājiem ierādītu centrālo vietu Eiropas procesā. Vairs nevarētu nodrošināt dalībnieku kritisko masu un darbību ģeogrāfisko tvērumu, kas nepieciešams plānotās ietekmes sasniegšanai. Nemainīgs budžeta piešķirums (pamatojoties uz 2017. gada budžetu) nodrošinātu nepārtrauktību, bet ar ierobežotu ietekmi.

Finansējuma samazinājums 15 % apmērā **programmas “Radošā Eiropa” apakšprogrammai MEDIA** neizbēgami nozīmētu vienkāršošanu un koncentrēšanos uz nelielu darbību skaitu. Finansējuma samazinājums neproporcionāli ietekmētu valstis ar zemu ražošanas jaudu un/vai valstis ar ierobežotu ģeogrāfisko vai valodu telpu. Tāpat tiktu samazināts mācību pasākumu skaits speciālistiem audiovizuālajā jomā un ES kopražojumu – darbu, kas gūst lielāku pārrobežu atsaucību –, skaits. Kinooperatoru tīkla tvēruma samazināšana negatīvi ietekmētu ES iedzīvotāju, jo īpaši no Centrālās Eiropas un Austrumeiropas valstīm, piekļuvi darbiem ar Eiropas saturu, kas nav tapuši attiecīgajā valstī.

Samazinājums 15 % apmērā programmas “**Radošā Eiropa**” apakšprogrammai “Kultūra” atņemtu iespēju sasniegt kritisko masu, lai reaģētu uz kultūras un radošo nozaru vajadzībām. Tas jo īpaši nozīmētu mazāku Eiropas pievienoto vērtību un attiecīgi mazāku ietekmi uz kultūras daudzveidību, mazāk iespēju pārrobežu sadarbībai, mazāk tirgus iespēju un karjeras iespēju speciālistiem no kultūras un radošajām nozarēm. Tiktu samazināta sociālā ietekme, un varētu nākties programmas pieejamību starptautiskiem dalībniekiem ierobežot līdz līmenim pirms 2014. gada un atteikties no ES galveno pierobežas partnervalstu līdzdalības.

Tiktu apdraudēta **finanšu garantija** kultūras un radošajām nozarēm, kas tām nodarītu lielu kaitējumu, jo īpaši austrumu valstīs, kurās finanšu tirgi ir vājāk attīstīti un attiecīgi ir mazāk iespēju piekļūt finansējumam.

Ietekmes novērtējumā noraidītā alternatīva: viena programma

Ar juridisko pamatu saistītu iemeslu dēļ tika noraidīta trešajā scenārijā piedāvātā alternatīva – viens instruments/programma. Patiesi, lielākajai daļai darbību un politikas virzienu pamatā ir panti, kas paredz parasto likumdošanas procedūru, izņemot esošās programmas “Eiropa pilsoņiem” gadījumā. Šobrīd programma “Eiropa pilsoņiem” ir vērsta galvenokārt uz pilsonisko līdzdalību, tādēļ tās pamatā ir LESD 352. pants (vienprātība). Pēc veiktās analīzes

atbilstošo darbību mērķus, ja to vērsumu nedaudz mainītu, varētu pielāgot tā, ka tie atbilstu plašākas programmas jaunajai pieejai: tādā gadījumā tie būtu LESD 167. panta 1. un 2. punkta darbības jomā, kurā paredzēta parastā likumdošanas procedūra. Tomēr ņemot Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu un Dānijas nostāju atbilstoši 21. un 22. protokolam, kas pievienoti Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam, nepieciešams saglabāt programmu “Tiesiskums” kā atsevišķu instrumentu, lai arī tā jāpieņem saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru.

Ietekmes novērtējumā ierosinātā alternatīva: ES vērtību kopums ar divām finansēšanas programmām

Analīze parādīja, ka pastāv iespējas uzlabojumiem, salīdzinot ar pašreizējo situāciju saistībā ar četrām finansēšanas programmām. Tādēļ kā alternatīvu pašreizējai situācijai un pamatscenārijam ir ierosināts veidot sinerģiju starp esošajām programmām un prerogatīvajām sadaļām, apvienojot tās vienotā politisku ES vērtību kontekstā, kam pakārtotās divas finansēšanas programmas: Eiropas Kultūras, tiesību un vērtību programma un programma “Tiesiskums”, kā parādīts turpmāk:

Turpmākā finansējuma jaunā struktūra ir alternatīva pamatscenārijam, un tās mērķi ir šādi:

- attīstīt sinerģiju starp politikas jomām, atrast kopīgu pamatu darbībām, vienlaikus ievērojot to īpašās iezīmes;
- samazināt pārklāšanos un sadrumstalotību;
- nodrošināt elastīgumu līdzekļu piešķiršanā, vienlaikus nodrošinot noteiktu paredzamības pakāpi attiecībā uz finansējumu, kas paredzēts katrai politikas jomai;
- veicināt starpnozaru un inovatīvas darbības;
- Nodrošināt līdzekļu kritisko masu, lai veicinātu vērtības, ņemot vērā arī vajadzības katrā politikas jomā.

Saglabātā alternatīva

Komisija nolēma par labu atsevišķai programmai “Radošā Eiropa” un par Tiesiskuma, tiesību un vērtības fonda ar divām finansēšanas programmām izveidi: programmu “Tiesiskums” un programmu “Tiesības un vērtības”. Ietekmes novērtējums joprojām ir spēkā visu šo iniciatīvu pamatošanai. Šis lēmums ir atspoguļots priekšlikumu paketē par finanšu shēmu laikposmam pēc 2020. gada finanšu shēmas beigām, Komisija šos priekšlikumus iesniedza 2018. gada 2. maijā⁶.

• Vienkāršošana

Vienkāršošanas pasākumi, piem., fiksētās summas, vienotās likmes un vienības izmaksas, tiks izmantoti programmas “Tiesiskums” īstenošanā.

Esošo programmu finansēšanas noteikumu sarežģītība un neviendabīgums ir šķērslis pieteikumu iesniedzējiem. Lai vienkāršotu piekļuvi programmai, liela nozīme ir vienota piekļuves punkta (t. i., dalībnieku portāla) izmantošanai, ar kura starpniecību dotāciju dzīves ciklā varētu piedalīties ārēji lietotāji, tostarp arī vispārējai dotāciju pārvaldības sistēmai. Programmu “Tiesiskums” arī turpmāk pārvaldīs, izmantojot Komisijas IT korporatīvo sistēmu, ko pašlaik izstrādā uz H2020 bāzes.

• Pamattiesības

⁶ COM(2018)321.

Programmas mērķi ir cieši saistīti ar pamattiesību veicināšanu un saskan ar ES Pamattiesību hartu. Jo īpaši programma “Tiesiskums” (un programma “Tiesības un vērtības”) būs daļa no ES Tiesiskuma, vienlīdzības un pilsonības fonda, kā mērķis ir uzturēt atvērtu, demokrātisku un iekļaujošu sabiedrību un dot iespējas cilvēkiem, aizsargājot un veicinot tiesības un vērtības un turpinot attīstīt ES tiesiskuma telpu.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Programmas “Tiesiskums” īstenošanai paredzētais finansējums laikposmā no 2021. gada 1. janvāra līdz 2027. gada 31. decembrim būs [305 000 000 EUR] (pašreizējās cenās).

5. CITI ELEMENTI

- **Īstenošanas plāni un uzraudzības, izvērtēšanas un pārskatu sniegšanas kārtība**

Attiecībā uz dotācijām un iepirkumu Komisija programmu “Tiesiskums” turpinās pārvaldīt tieši.

Tiks izstrādāts īstenošanas plāns, kurā noteiks kārtību programmas īstenošanai.

Tiks izstrādāts uzraudzības un novērtēšanas plāns, kurā noteiks, kā darbības ir veicamas praksē un saskaņā ar kādu datu stratēģiju. Programmu uzraudzīs gan pastāvīgi (piem., lai savlaicīgi reaģētu uz neparedzētiem notikumiem un ārkārtas vajadzībām), gan regulāri (lai ziņotu par galvenajiem notikumiem, piemēram, uzaicinājumiem iesniegt priekšlikumus, projektu pārskatīšanu, koordinēšanas un izplatīšanas pasākumiem) un attiecīga gadījumā uzraudzības rezultāti tiks iekļauti programmas pamatrādītājos. Uzraudzības ziņojumi pēc tam tiks iekļauti

- vidusposma novērtējumā (ne vēlāk kā četrus gadus pēc programmas īstenošanas uzsākšanas) kopā ar iepriekšējo programmu galīgā novērtējumu un
- galīgajā novērtējumā (ne vēlāk kā četrus gadus pēc plānošanas perioda beigām)

Šie novērtējumi tiks veikti saskaņā ar 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīguma⁷ 22. un 23. pantu, kurā trīs iestādes ir apstiprinājušas, ka spēkā esošo tiesību aktu un politikas virzienu novērtēšanai būtu jāveido pamats turpmākās rīcības iespēju ietekmes novērtējumiem. Vērtējumos, pamatojoties uz programmas rādītājiem/mērķrādītājiem, novērtēs programmas iedarbību uz vietas un veiks detalizētu analīzi par pakāpi, kādā programmu var uzskatīt par nozīmīgu, iedarbīgu un lietderīgu, vai tā rada pietiekamu ES pievienoto vērtību un vai tā ir saskanīga ar citām ES politikas jomām. Tajos tiks ietvertas gūtās mācības, risinot jebkādas konstatētās kļūmes/problēmas, vai ikviena iespēja darbību vai rezultātu uzlabošanai, kā arī to maksimālai izmantošanai/ietekmei.

Komisija ziņos Eiropas Parlamentam, Padomei un visām pārējām attiecīgajām ES iestādēm, sniedzot pārraudzības un novērtējuma ziņojumus un publiski pieejamu apskatu par programmas pamatrādītājiem.

- **Detalizēts konkrētu priekšlikuma noteikumu skaidrojums**

Ierosinātās pieejas mērķis ir apvienot finansēšanas procedūru vienkāršošanu, kā to lūdza visas iesaistītās personas, ar pieeju, kas vairāk vērsta uz rezultātiem.

Priekšlikumā ir izklāstīti programmas vispārējie un konkrētie mērķi (3. pants) un finansējamo darbību veidi (I pielikums). Vispārējie un konkrētie mērķi nosaka programmas tvērumu

⁷ Iestāžu 2016. gada 13. aprīļa nolīgums starp Eiropas Parlamentu, Eiropas Savienības Padomi un Eiropas Komisiju par labāku likumdošanas procesu; OV L 123, 27.2.2016., 1-14. lpp.

(politikas jomas), savukārt darbību veidi ir orientēti uz finansējumu-, attiecas uz visām attiecīgajām politikas jomām un sniedz iespējamo rezultātu transversālu definīciju. Vienlaikus darbību veidi parāda, kur finansējumam patiesi var būt pievienotā vērtība politikas mērķu sasniegšanā.

Īstenojot šo regulu, Komisija katru gadu noteiks finansējuma prioritātes attiecīgajās politikas jomās. Piedalīties var visas juridiskās personas, kas likumīgi veic uzņēmējdarbību kādā dalībvalstī vai trešajā valstī, kura piedalās programmā, un attiecībā uz piekļuvi programmai nav nekādu citu ierobežojumu.

Šī struktūra pieļauj vienkāršošanu un to, ka programma ir labāk pielāgota politikas vajadzībām un attīstības tendencēm. Turklāt tā rada stabilu vidi izvērtējumam, jo konkrētie mērķi ir tieši saistīti ar rādītājiem, kas būs nemainīgi programmas darbības laikā un tiks uzraudzīti un regulāri vērtēti. Elastīguma un labākas īstenošanas nolūkā netiek ierosināts, ka programmās atsevišķiem konkrētiem mērķiem tiktu rezervētas konkrētas summas.

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,**ar ko izveido programmu "Tiesiskums"**

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 81. panta 1. un 2. punktu un 82. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu⁸,

ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu⁹,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,

tā kā:

- (1) Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 2. pantu "Savienība ir dibināta, pamatojoties uz vērtībām, kas respektē cilvēka cieņu, brīvību, demokrātiju, vienlīdzību, tiesiskumu un cilvēktiesības, tostarp minoritāšu tiesības. Šīs vērtības dalībvalstīm ir kopīgas sabiedrībā, kur valda plurālisms, tolerance, taisnīgums, solidaritāte un kur nav diskriminācijas, kā arī valda sieviešu un vīriešu līdztiesība." Turklāt 3. pantā ir noteikts, ka "Savienības mērķis ir veicināt mieru, stiprināt savas vērtības un savu tautu labklājību", un cita starpā "tā respektē savu kultūru un valodu daudzveidību un nodrošina Eiropas kultūras mantojuma aizsardzību un sekmēšanu". Šīs vērtības ir vēlreiz apstiprinātas un formulētas tiesībās, brīvībās un principos, kas noteikti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā ("Harta").
- (2) Ir jāturpina veicināt un pastiprināt šīs tiesības un vērtības, dalīties ar tām Savienības iedzīvotāju un tautu vidū un nodrošināt, ka tās ir Eiropas sabiedrības uzmanības centrā, tādēļ Savienības budžetā izveido jaunu **Tiesiskuma, tiesību un vērtību fondu**, kas sastāv no programmas "Tiesības un vērtības" un programmas "Tiesiskums". Laikā, kad Eiropas sabiedrība saduras ar ekstrēmismu, radikālismu un nevienprātību, ir vēl jo svarīgāk nekā jebkad iepriekš ir veicināt, stiprināt un aizsargāt tiesiskumu, tiesības un ES vērtības: cilvēktiesības, cilvēka cieņas respektēšanu, brīvību, demokrātiju, vienlīdzību un tiesiskumu. Tam būs dziļa un tieša ietekme uz politisko, sociālo, kultūras un ekonomisko dzīvi ES. Būdam daļa no jaunā fonda, programma "Tiesības un vērtības" apvieno programmu "Tiesības, vienlīdzība un pilsonība" laikposmam no 2014. gada līdz 2020. gadam, kas izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1381/2013¹⁰, un programmu "Eiropa pilsoņiem", kas izveidota ar Padomes

⁸ OV C [...], [...], [...] lpp.

⁹ OV C [...], [...], [...] lpp.

¹⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1381/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko izveido programmu "Tiesības, vienlīdzība un pilsonība" laikposmam no 2014. gada līdz 2020. gadam (OV L 354, 28.12.2013., 62. lpp.)

Regulu (ES) Nr. 390/2014¹¹. Programma “Tiesiskums” (turpmāk “programma”) turpinās atbalstīt integrētas Eiropas tiesiskuma telpas izveidi un pārrobežu sadarbību, nodrošinot nepārtrauktību ar 2014.-2020. gada tiesiskuma programmu, ko izveidoja ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1381/2013¹² (turpmāk “iepriekšējā programma”).

- (3) Tiesiskuma, tiesību un vērtības fonds un tam pakārtotās divas finansēšanas programmas galvenokārt būs vērstas uz cilvēkiem un struktūrām, kas sekmē to, ka mūsu kopīgās vērtības, tiesības un bagātīgā daudzveidība pastāv un darbojas. Maksimālais mērķis ir atbalstīt un stiprināt mūsu uz tiesībām balstīto un demokrātisko sabiedrību. Tas ietver aktīvu pilsonisko sabiedrību, cilvēku demokrātiskās, pilsoniskās un sociālās līdzdalības stimulēšanu un Eiropas sabiedrības bagātīgās daudzveidības veicināšanu, kuras pamatā arī ir mūsu kopīgā vēsture un atcere. LES 11. pantā arī noteikts, ka iestādes ar atbilstīgiem līdzekļiem dod pilsoņiem un apvienībām, kas tos pārstāv, iespēju izteikt savus viedokļus visās Savienības darbības jomās un publiski apmainīties ar tiem.
- (4) Līgumā par Eiropas Savienības darbību (LESD) paredzēts veidot brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, ievērojot pamattiesības un dalībvalstu atšķirīgās tiesību sistēmas un tradīcijas. Minētajam nolūkam Savienība var pieņemt pasākumus, lai attīstītu tiesu iestāžu sadarbību civillietās un krimināllietās un lai veicinātu un atbalstītu dalībvalstu darbības noziedzības novēršanas jomā. Turpinot attīstīt Eiropas tiesiskuma telpu, tiks nodrošināta pamattiesību, kā arī tādu kopēju principu un vērtību ievērošana kā diskriminācijas nepieļaušana, dzimumu līdztiesība, efektīva tiesu iestāžu pieejamība visiem, tiesiskums un pareiza neatkarīgas tiesu sistēmas darbība.
- (5) Finansējumam vajadzētu būt vienam no galvenajiem rīkiem Līgumos nosprausto vērienīgo mērķu veiksmīgai īstenošanai. Tie būtu jāsasniedz, *inter alia*, izveidojot elastīgu un efektīvu tiesiskuma programmu, kurai būtu jāatvieglo plānošana un minēto mērķu īstenošana.
- (6) Lai pakāpeniski izveidotu šādu brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, Savienībai jāpieņem pasākumi attiecībā uz tiesu iestāžu sadarbību civillietās un krimināllietās, pamatojoties uz spriedumu un tiesas lēmumu savstarpējas atzīšanas principu, kas kopš Eiropas Padomes Tampere sanāksmes 1999. gada 15. un 16. oktobrī ir stūrakmens tiesu iestāžu sadarbībā Savienībā. Savstarpējai atzīšanai ir nepieciešama augsta līmeņa savstarpējā uzticēšanās starp dalībvalstīm. Lai veicinātu savstarpējo atzīšanu un sekmētu savstarpējo uzticēšanos, ir pieņemti pasākumi dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanai dažādās jomās. Labi funkcionējoša tiesiskuma joma, kurā ir novērsti šķēršļi pārrobežu tiesvedībai un tiesu pieejamībai pārrobežu situācijās, ir arī pamatelements ekonomikas izaugsmes nodrošināšanai.
- (7) Tiesiskuma ievērošana ir būtiska, lai nodrošinātu augsta līmeņa savstarpēju uzticēšanos tieslietu un iekšlietu jomā un jo īpaši, lai panāktu tiesu iestāžu efektīvu sadarbību civillietās un krimināllietās, kas balstās uz savstarpēju atzīšanu. Tiesiskums ir viena no kopīgajām vērtībām, kas ietverta LES 2. pantā, un tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību, kas noteiktas LES 19. panta 1. punktā un Pamattiesību hartas 47. pantā, ir konkrēta tiesiskuma izpausme. Tiesiskuma veicināšana, atbalstot

¹¹ Padomes Regula (ES) Nr. 390/2014 (2014. gada 14. aprīlis), ar ko izveido programmu “Eiropa pilsoņiem” laikposmam no 2014. līdz 2020. gadam (OV L 115, 17.4.2014.).

¹² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1381/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko izveido programmu “Tiesības, vienlīdzība un pilsonība” laikposmam no 2014. gada līdz 2020. gadam (OV L 354, 28.12.2013., 62. lpp.).

centienus uzlabot valstu tiesu iestāžu neatkarību, kvalitāti un efektivitāti sekmē savstarpējo uzticēšanos, kas ir obligāti nepieciešama sadarbībai civilīlētās un kriminālīlētās.

- (8) Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 81. panta 2. punkta h) apakšpunktu un 82. panta 1. punkta c) apakšpunktu Savienība atbalsta tiesnešu un tiesu iestāžu darbinieku apmācību kā rīku, lai uzlabotu tiesu iestāžu sadarbību civilīlētās un kriminālīlētās, pamatojoties uz spriedumu un tiesas lēmumu savstarpējas atzīšanas principu. Profesionāļu tieslietu jomā apmācība ir svarīgs rīks, lai veidotu vienotu izpratni par to, kā labāk nodrošināt tiesiskumu. Tas dod ieguldījumu Eiropas tiesiskuma telpas izveidē, veidojot vienotu tiesu kultūru starp dalībvalstu profesionāliem tieslietu jomā. Ir būtiski nodrošināt, ka Savienībā tiesību akti tiek piemēroti pareizi un saskanīgi un ka pārrobežu procedūrās valda savstarpēja uzticēšanās starp profesionāliem tieslietu jomā. Programmas atbalstītajiem mācību pasākumiem vajadzētu balstīties uz pamatotu mācību vajadzību izvērtējumu, tajos vajadzētu izmantot augsta līmeņa mācību metodiku, ietvert pārrobežu pasākumus, kuros piedalās profesionāli tieslietu jomā no dažādām dalībvalstīm, aktīvas mācīšanās un tīklošanas elementus, kā arī būt ilgtspējīgiem.
- (9) Tiesiskā apmācībā var būt iesaistīti dažādi rīcībspēki, piemēram, dalībvalstu tiesību, tiesu un administratīvās iestādes, akadēmiskās iestādes, par tiesisko apmācību atbildīgās valsts struktūras, Eiropas līmeņa mācību organizācijas vai tīkli, vai Savienības tiesību aktu jomā izveidotie tiesu koordinators tīkli. Tādām organizācijām un struktūrām, kas tiesnešu apmācības jomā darbojas Eiropas vispārējās interesēs, kā, piemēram, Eiropas Tiesiskās apmācības tīklam (*EJTN*), Eiropas tiesību akadēmijai (*ERA*), Eiropas Tiesu iestāžu padomju tīklam (*ENCJ*), Eiropas Savienības Valstu padomju un augstāko administratīvo tiesu asociācijai (*ACA-Europe*), Eiropas Savienības Augstāko tiesu priekšsēdētāju tīklam (*RPCSJUE*) un Eiropas Publiskās administrācijas institūtam (*EIPA*), būtu jāturpina veikt savus uzdevumus, sekmējot tiesnešiem un tiesu sistēmas personālam paredzētas mācību programmas ar patiesu Eiropas dimensiju, un tādēļ tām varētu piešķirt pienācīgu finansiālu atbalstu saskaņā ar procedūrām un kritērijiem, kas izklāstīti gada darba programmās, kuras Komisija pieņem ievērojot šo regulu.
- (10) Programmai vajadzētu atbalstīt *EJTN* gada darba programmu, jo akadēmija ir nozīmīgs dalībnieks tiesiskās apmācības procesā. *EJTN* ir īpaši piemērots, jo tas ir vienīgais tīkls Savienības līmenī, kurā apvienotas dalībvalstu tiesiskās apmācības iestādes. Tam ir vienreizēja iespēja organizēt jaunu un pieredzējušu tiesnešu un prokuroru apmaiņu starp visām dalībvalstīm un koordinēt valstu tiesiskās apmācības iestāžu darbu attiecībā uz mācību pasākumu organizēšanu par Savienības tiesībām un labas mācību prakses popularizēšanu. *EJTN* nodrošina arī izcilas kvalitātes mācību pasākumus, sniedzot tos izmaksefektīvā veidā Savienības līmenī. Turklāt tas ietver arī kandidātvalstu tiesiskās apmācības iestādes novērotāja statusā.
- (11) Pasākumiem saskaņā ar programmu būtu jāatbalsta tiesas lēmumu un spriedumu savstarpēja atzīšana un tiesību aktu nepieciešamā tuvināšana, kas veicinās sadarbību starp visām iesaistītajām iestādēm, tai skaitā starp finanšu izlūkošanas vienībām, un individuālo tiesību aizsardzību tiesā civilīlētās un komercīlētās. Programmai vajadzētu arī uzlabot procesuālos tiesību aktus pārrobežu lietām un nodrošināt lielāku konvergenci civiltiesībās, kas palīdzētu novērst šķēršļus labai un efektīvai tiesu un ārpustiesu procedūru darbībai, no kā labumu gūtu visas civilā strīdā iesaistītās puses. Visbeidzot, lai atbalstītu Savienības tiesību aktu par tiesu iestāžu sadarbību civilīlētās efektīvu izpildi un piemērošanu praksē, programmai vajadzētu atbalstīt Eiropas

Tiesiskās sadarbības tīkls civillietās un komercietās darbību, kas izveidots ar Padomes Lēmumu 2001/470/EK.

- (12) Ievērojot LES 6. panta 3. punktu, Hartas 24. pantu un 1989. gada Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju par bērna tiesībām, programmai vajadzētu atbalstīt bērna tiesību aizsardzību un ietvert bērna tiesību veicināšanu visu tās darbību īstenošanā.
- (13) 2014.-2020. gada programma deva iespēju nodrošināt mācības par Savienības tiesībām, jo īpaši par Hartas darbības jomu un piemērošanu, un mācības bija paredzētas tiesu iestāžu darbiniekiem un citiem praktizējošiem juristiem. Savos 2017. gada 12. oktobra secinājumos par Hartas piemērošanu Padome atgādināja, cik svarīga ir izpratnes veidošana par Hartas piemērošanu, tai skaitā starp politikas veidotājiem, praktizējošiem juristiem un pašiem tiesību turētājiem kā valstu, tā Savienības līmenī. Tādējādi, lai pamattiesības iekļautu konsekvēnti, nepieciešams palielināt finansiālo atbalstu izpratnes veidošanas darbībām, ko īstenotu arī citas publiskās iestādes, ne tikai tiesu iestādes un praktizējoši juristi.
- (14) Saskaņā ar LESD 67. pantu Savienībai būtu jāveido brīvības, drošības un tiesiskuma telpa, ievērojot pamattiesības, kurās liela nozīme ir tiesu iestāžu pieejamībai. Nolūkā sekmēt efektīvu tiesu iestāžu pieejamību un veicināt savstarpējo uzticēšanos, kas ir absolūti nepieciešama brīvības, drošības un tiesiskuma telpas labai darbībai, nepieciešams palielināt finansiālo atbalstu citu iestāžu, ne tikai tiesu iestāžu un praktizējošu juristu darbībām, kā arī darbībām, kuras šo mērķu īstenošanai veic arī pilsoniskās sabiedrības organizācijas.
- (15) Ievērojot LESD 8. un 10. pantu, ar programmu būtu jāatbalsta arī sieviešu un vīriešu līdztiesības un diskriminācijas aizlieguma mērķu integrēšana visās programmas darbībās.
- (16) Darbībām saskaņā ar šo regulu vajadzētu dot ieguldījumu, veidojot Eiropas tiesiskuma telpu, paplašinot pārrobežu sadarbību un tīklošanu un panākot pareizu, saistītu un saskanīgu Savienības tiesību aktu piemērošanu. Finansēšanas darbībām vajadzētu arī veicināt vienotu izpratni par Savienības vērtībām un tiesiskumu, labākas zināšanas par Savienības tiesību aktiem un politikas virzieniem, sekmēt apmaiņu ar zinātību un labu praksi tiesiskās sadarbības instrumentu izmantošanā starp visām iesaistītajām ieinteresētajām personām, kā arī izplatīt digitālās sadarbības risinājumus, kas nodrošina netraucētu un efektīvu pārrobežu sadarbību, tāpat šīm darbībām vajadzētu kalpot par stabilu analītisko bāzi, lai atbalstītu Savienības tiesību aktu un politikas virzienu izstrādi, izpildi un pareizu īstenošanu. Savienības dalība ļauj minētās darbības konsekvēnti īstenot visā Savienībā un nodrošina apjomradītus ietaupījumus. Turklāt, Savienība ir labākā pozīcijā nekā dalībvalstis, lai risinātu pārrobežu situācijas un nodrošinātu savstarpējas mācīšanās Eiropas platformu.
- (17) Komisijai būtu jānodrošina vispārēja saskaņotība, papildināmība un sinerģija ar darbu, ko veic Savienības struktūras, dienesti un aģentūras, piemēram, *EUROJUST*, *EU-LISA* un Eiropas Prokuratūra, un būtu jāņem vērā citu valstu un starptautisku dalībnieku darbs jomās, uz kurām attiecas programma.
- (18) Nepieciešams nodrošināt Eiropas pievienoto vērtību visām darbībām, ko īsteno saskaņā ar programmu, šo darbību papildināmību ar dalībvalstu darbībām un saskaņotību ar citām Savienības darbībām. Lai nodrošinātu to, ka līdzekļi no Savienības budžeta tiek iedalīti efektīvi, būtu jātiecas pēc saskaņības, papildināmības un sinerģijas starp finansēšanas programmām, kuras atbalsta politikas jomas, nodrošinot ciešas saiknes starp tām, jo īpaši Tiesiskuma, vienlīdzības un pilsonības

fonda ietvaros – un tādējādi arī programmu “Tiesības un vērtības” – un starp programmu un Vienotā tirgus programmu, robežu pārvaldību un drošību, jo īpaši Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu (AMIF), un Iekšējās drošības fondiem, stratēģisko infrastruktūru un jo īpaši Digitālās Eiropas programmu, programmu “Erasmus+”, Pētniecības un inovācijas pamatprogrammu, Pirmspievienošanās palīdzības instrumentu un *LIFE* regulu¹³.

- (19) Šajā regulā ir noteikts programmas “Tiesiskums” finansējums, un tas Eiropas Parlamentam un Padomei ikgadējās budžeta procedūras laikā ir galvenā atsaucē summa atbilstīgi [17. punktam Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas 2013. gada 2. decembra Iestāžu nolīgumā par budžeta disciplīnu, sadarbību budžeta jautājumos un pareizu finanšu pārvaldību¹⁴.
- (20) Šai programmai piemēro Regulu (ES, *Euratom*) Nr. [jaunā FR] (“Finanšu regula”). Tajā ir izklāstīti noteikumi par Savienības budžeta izpildi, tostarp noteikumi par dotācijām, godalgām, iepirkumu, netiešu izpildi, finanšu instrumentiem un budžeta garantijām.
- (21) Finansēšanas veidi un īstenošanas metodes saskaņā ar šo regulu būtu jāizvēlas, pamatojoties uz to spēju sasniegt konkrētos darbību mērķus un sasniegt rezultātus, jo īpaši ņemot vērā kontroles izmaksas, administratīvo slogu un sagaidāmo neatbilstības risku. Būtu arī jāapsver vienreizēju maksājumu, vienas likmes un vienības izmaksu izmantošana, kā arī finansējums, kas nav saistīts ar izmaksām, kā minēts Finanšu regulas 125. panta 1. punktā.
- (22) Saskaņā ar Finanšu regulu, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES, *Euratom*) Nr. 883/2013¹⁵, Padomes Regulu (*Euratom*, EK) Nr. 2988/95¹⁶, Padomes Regulu (*Euratom*, EK) Nr. 2185/96¹⁷ un Padomes Regulu (ES) 2017/1939¹⁸ Savienības finanšu intereses jāaizsargā, piemērojot samērīgus pasākumus, tostarp pārkāpumu un krāpšanas gadījumu novēršanu, konstatēšanu, labošanu un izmeklēšanu, zaudēto, kļūdaini izmaksāto vai nepareizi izmantoto līdzekļu atgūšanu un — vajadzības gadījumā — administratīvus un finansiālus sodus. Konkrētāk, saskaņā ar Regulu (ES, *Euratom*) Nr. 883/2013 un Regulu (*Euratom*, EK) Nr. 2185/96 Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (OLAF) var veikt administratīvo izmeklēšanu, tostarp pārbaudes un apskates uz vietas, lai noteiktu, vai ir notikusi krāpšana, korupcija vai jebkāda cita nelikumīga darbība, kas ietekmē Savienības finanšu intereses. Saskaņā ar Regulu (ES) 2017/1939 Eiropas Prokuratūra (EPPO) var izmeklēt un ierosināt kriminālvajāšanu par krāpšanu un citiem noziedzīgiem nodarījumiem, kas skar

¹³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1293/2013 (2013. gada 11. decembris) par vides un klimata pasākumu programmas (*LIFE*) izveidi, un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 614/2007. Dokuments attiecas uz EEZ

¹⁴ [OV C 373, 20.12.2013., 1. lpp. http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2013.373.1.0001.01.ENG&toc=OJ:C:2013:373:TOC]

¹⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, *Euratom*) Nr. 883/2013 (2013. gada 11. septembris) par izmeklēšanu, ko veic Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (OLAF), un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1073/1999 un Padomes Regulu (*Euratom*) Nr. 1074/1999 (OV L 248, 18.9.2013., 1. lpp.).

¹⁶ Padomes Regula (EK, *Euratom*) Nr. 2988/95 (1995. gada 18. decembris) par Eiropas Kopienų finanšu interešu aizsardzību (OV L 312, 23.12.1995., 1. lpp.).

¹⁷ Padomes Regula (*Euratom*, EK) Nr. 2185/96 (1996. gada 11. novembris) par pārbaudēm un apskatēm uz vietas, ko Komisija veic, lai aizsargātu Eiropas Kopienų finanšu intereses pret krāpšanu un citām nelikumībām (OV L 292, 15.11.1996., 2. lpp.).

¹⁸ Padomes Regula (ES) 2017/1939 (2017. gada 12. oktobris), ar ko īsteno ciešāku sadarbību Eiropas Prokuratūras (EPPO) izveidei (OV L 283, 31.10.2017., 1. lpp.).

Savienības finanšu intereses, kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2017/1371¹⁹. Saskaņā ar Finanšu regulu jebkurai personai vai subjektam, kas saņem Savienības līdzekļus, pilnībā jāsadarbjas Savienības finanšu interešu aizsardzībā, jāpiešķir Komisijai, OLAF, EPPO un Eiropas Revīzijas palātai nepieciešamās tiesības un piekļuve un jānodrošina, ka līdzvērtīgas tiesības piešķir Savienības līdzekļu apgūšanā iesaistītās trešās personas.

- (23) Trešās valstis, kas ir Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) dalībvalstis, Savienības programmās var piedalīties sadarbības ietvaros, kura izveidota saskaņā ar EEZ līgumu, kas paredz programmu īstenošanu, pieņemot lēmumu saskaņā ar minēto līgumu. Trešās valstis var piedalīties, arī pamatojoties uz citiem juridiskajiem aktiem. Šajā regulā būtu jāievieš īpašs noteikums, lai atbildīgajam kredītrīkotājam, Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai (OLAF), Eiropas Revīzijas palātai piešķirtu vajadzīgās tiesības un piekļuvi, lai tie varētu pilnīgi īstenot savu attiecīgo kompetenci.

Uz šo regulu attiecas horizontālie finanšu noteikumi, kurus pieņēmis Eiropas Parlaments un Padome, pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 322. pantu. Šie noteikumi ir noteikti Finanšu regulā un jo īpaši nosaka procedūru budžeta izveidei un izpildei, izmantojot dotācijas, iepirkumu, godalgas, netiešu izpildi, un nosaka finanšu dalībnieku atbildību. Noteikumi, kas pieņemti, pamatojoties uz LESD 322. pantu, attiecas arī uz Savienības budžeta aizsardzību vispārēju trūkumu gadījumā saistībā ar tiesiskumu dalībvalstīs, jo tiesiskuma ievērošana ir būtisks priekšnoteikums pareizai finanšu pārvaldībai un efektīvam ES finansējumam.

- (25) Saskaņā ar [Padomes Lēmuma 2013/755/ES²⁰ 94. pantu] fiziskās personas un tiesību subjekti no aizjūras zemēm un teritorijām ir tiesīgi saņemt finansējumu saskaņā ar programmas noteikumiem un mērķiem un iespējamajiem režīmiem, kas piemērojami dalībvalstī, ar kuru attiecīgā aizjūras zeme vai teritorija ir saistīta.
- (26) Ņemot vērā to, cik svarīgi ir cīnīties pret klimata pārmaiņām atbilstīgi Savienības saistībām īstenot Parīzes nolīgumu un Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķus, šī programma palīdzēs integrēt klimata politiku un sasniegt vispārēju mērķi, proti, 25 % no ES budžeta izdevumiem, kas paredzēti klimata mērķu sasniegšanai. Sagatavojot un īstenojot programmu, tiks apzinātas attiecīgās darbības, un tās tiks atkārtoti izvērtētas vidusposma novērtējumā.
- (27) Saskaņā ar 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīguma par labāku likumdošanas procesu 22. un 23. punktu šo programmu ir nepieciešams izvērtēt, pamatojoties uz informāciju, kas ievākta, izpildot noteiktas uzraudzības prasības, vienlaikus neradot pārmērīgu regulējumu un administratīvo slogu, jo īpaši dalībvalstīm. Šajās prasības vajadzības gadījumā var iekļaut izmērāmus rādītājus, ko izmantot, izvērtējot programmas ietekmi uz vietas.
- (28) Lai nodrošinātu vienotus apstākļus šīs regulas īstenošanai, būtu jādeleģē Komisijai pilnvaras pieņemt aktus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 290. pantu attiecībā uz 12. un 14. pantā un II pielikumā izklāstītajiem rādītājiem. Ir īpaši būtiski, lai Komisija, veicot sagatavošanas darbus, rīkotu atbilstīgas apspriešanās, tostarp ekspertu līmenī, un lai minētās apspriešanās tiktu rīkotas saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu. Jo īpaši, lai deleģēto aktu sagatavošanā nodrošinātu vienādu dalību, Eiropas Parlaments

¹⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2017/1371 (2017. gada 5. jūlijs) par cīņu pret krāpšanu, kas skar Savienības finanšu intereses, izmantojot krimināltiesības (OV L 198, 28.7.2017., 29. lpp.).

²⁰ Padomes Lēmums 2013/755/ES (2013. gada 25. novembris) par aizjūras zemju un teritoriju asociāciju ar Eiropas Savienību ("Lēmums par aizjūras asociāciju") (OV L 344, 19.12.2013., 1. lpp.).

un Padome visus dokumentus saņem vienlaicīgi ar dalībvalstu ekspertiem, un minēto iestāžu ekspertiem ir sistemātiska piekļuve Komisijas ekspertu grupu sanāksmēm, kurās notiek deleģēto aktu sagatavošana.

- (29) Lai nodrošinātu vienotus nosacījumus šīs regulas īstenošanai, būtu jāpiešķir Komisijai īstenošanas pilnvaras. Minētās pilnvaras būtu jāizmanto saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 182/2011²¹.
- (30) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 22 par Dānijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Dānija nepiedalās šīs regulas pieņemšanā, un Dānijai šī regula nav saistoša un nav jāpiemēro.
- (31) [Saskaņā ar 3. pantu un 4.a panta 1. punktu Protokolā Nr. 21 par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Īrija ir paziņojusi, ka vēlas piedalīties šīs regulas pieņemšanā un piemērošanā, VAI

Saskaņā ar 1. un 2. pantu un 4.a panta 1. punktu Protokolā Nr. 21 par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, un neskarot minētā protokola 4. pantu, Īrija nepiedalās šīs regulas pieņemšanā, un šī regula tai nav saistoša un nav jāpiemēro,]

IR PIENĒMUŠI ŠO REGULU.

I NODAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

1. pants *Priekšmets*

Ar šo regulu izveido programmu "Tiesiskums" (turpmāk "programma").

Regulā ir izklāstīti programmas mērķi, budžets laikposmam no 2021. gada līdz 2027. gadam, Savienības finansējuma forma un šāda finansējuma sniegšanas noteikumi.

2. pants *Definīcija*

Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

1. "tiesnešu un tiesu sistēmas personāls" ir tiesneši, prokurori, tiesu iestāžu darbinieki, kā arī citi profesionāli tieslietu jomā, kuri saistīti ar tiesu sistēmu, piemēram, advokāti, notāri, tiesu izpildītāji vai tiesībaizsardzības amatpersonas, maksātnespējas administratori, mediatori, tiesu tulki un tulkotāji, tiesu eksperti, ieslodzījuma vietu darbinieki un probācijas dienesta darbinieki.

3. pants *Programmas mērķi*

1. Programmas vispārīgais mērķis ir sekmēt turpmāku tādas Eiropas tiesiskuma telpas attīstību, kuras pamatā ir tiesiskums, savstarpēja atzišana un savstarpēju uzticēšanās.

²¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 182/2011 (2011. gada 16. februāris), ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu (OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp.).

2. Programmai ir šādi konkrēti mērķi, kas sīkāk izklāstīti I pielikumā:
- (a) veicināt un atbalstīt tiesisko sadarbību civillietās un krimināllietās un sekmēt tiesiskumu, tai skaitā atbalstot centienus uzlabot valstu tiesu sistēmu efektivitāti un lēmumu izpildi;
 - (b) atbalstīt un veicināt tiesisko apmācību ar mērķi sekmēt kopīgu juridisko, tiesu un tiesiskuma kultūru;
 - (c) sekmēt efektīvu tiesu iestāžu pieejamību visiem un efektīvu tiesisko aizsardzību, tai skaitā ar elektroniskiem līdzekļiem, veicinot efektīvu civilprocesu un kriminālprocesu un sekmējot un atbalstot noziegumos cietušo tiesības, ka arī aizdomās turēto un apsūdzēto procesuālās tiesības kriminālprocesā.

4. pants

Budžets

1. Finansējums programmas īstenošanai laikposmā no 2021. gada līdz 2027. gadam ir [305 000 000] EUR pašreizējās cenās.
2. Šā panta 1. punktā minēto summu var izmantot tehniskajai un administratīvajai palīdzībai, kas vajadzīga programmas īstenošanai, piemēram, sagatavošanas, uzraudzības, kontroles, revīzijas un izvērtēšanas darbībām, tostarp korporatīvajām informācijas tehnoloģiju sistēmām.
3. Neskarot Finanšu regulu, izdevumi par darbībām, kas saistītas ar pirmajā darba programmā iekļautajiem projektiem, var būt attiecināmie izdevumi no 2021. gada 1. janvāra.
4. Pēc dalībvalstu pieprasījuma resursus, kas tām ir piešķirti dalītas pārvaldības ietvaros, var pārnest uz programmu. Komisija apgūst minētos resursus tieši, saskaņā ar Finanšu regulas 62. panta 1. punkta a) apakšpunktu, vai netieši, saskaņā ar 62. panta 1. punkta c) apakšpunktu. Ja iespējams, minētos resursus izmanto attiecīgās dalībvalsts labā.

5. pants

Programmas asociētās trešās valstis

Šādas trešās valstis var piedalīties programmā:

- (a) Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas (EBTA) locekles, kas ir Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) dalībvalstis, – saskaņā ar nosacījumiem, kuri noteikti EEZ nolīgumā;
- (b) valstis, kas pievienojas, kandidātvalstis un potenciālās kandidātvalstis – saskaņā ar attiecīgajos pamatnolīgumos un Asociācijas padomes lēmumos vai līdzīgos nolīgumos noteiktajiem vispārējiem principiem un vispārīgajiem noteikumiem un nosacījumiem, kas reglamentē šo valstu līdzdalību Savienības programmās, un saskaņā ar īpašajiem noteikumiem, kas ietverti nolīgumos starp Savienību un šīm valstīm;
- (c) valstis, uz kurām attiecas Eiropas kaimiņattiecību politika, – saskaņā ar attiecīgajos pamatnolīgumos un Asociācijas padomes lēmumos vai līdzīgos nolīgumos noteiktajiem vispārējiem principiem un vispārīgajiem noteikumiem

un nosacījumiem, kas reglamentē šo valstu līdzdalību Savienības programmās, un saskaņā ar īpašajiem noteikumiem, kas ietverti nolīgumos starp Savienību un šīm valstīm;

- (d) citas valstis, – saskaņā ar nosacījumiem, kas izklāstīti īpašā nolīgumā, kas attiecas uz trešās valsts dalību jebkurā Savienības programmā, ja vien šis nolīgums:
- nodrošina taisnīgu līdzsvaru attiecībā uz tādas trešās valsts iemaksām un ieguvumiem, kas piedalās Savienības programmās;
 - nosaka nosacījumus par dalību programmās, arī par to, kā aprēķina finansiālās iemaksas dažādajās programmās un programmu administratīvās izmaksas. Šīs iemaksas veido piešķirtos ieņēmumus saskaņā ar [jaunās Finanšu regulas] [21. panta 5. punktu];
 - trešai valstij nepiešķir pilnvaras pieņemt lēmumus par šo programmu;
 - garantē Savienības tiesības nodrošināt pareizu finanšu pārvaldību un aizsargāt savas finanšu intereses.

6. pants

ES finansējuma apgūšana un forma

1. Programmu īsteno atbilstoši tiešas pārvaldības principam saskaņā ar Finanšu regulu vai atbilstoši netiešas pārvaldības principam kopā ar struktūrām, kas minētas Finanšu regulas 61. panta 1. punkta c) apakšpunktā.
2. Programmas sniegtais finansējums var būt jebkurā Finanšu regulā noteiktajā formā.
3. [Risku, kas saistīts ar līdzekļu atgūšanu no saņēmējiem, var segt ar iemaksām savstarpējās apdrošināšanas mehānismā, un tās tiek uzskatītas par pietiekamu garantiju saskaņā ar Finanšu regulu. Piemēro Regulas XXX [kas nomaina Regulu par garantiju fondu] [X. pantā] paredzētos noteikumus.

7. pants

Darbību veids

Darbības konkrēta mērķa, kas minēts 3. pantā, sasniegšanai var saņemt finansējumu saskaņā ar šo regulu. Jo īpaši I pielikumā uzskaitītās darbības var pretendēt uz finansējumu.

II NODAĻA

DOTĀCIJAS

8. pants

Dotācijas

1. Dotācijas saskaņā ar programmu piešķir un pārvalda saskaņā ar Finanšu regulas VIII sadaļu.

9. pants

Kumulatīvs [, papildinošs] un kombinēts finansējums

1. Darbība, kurai šajā programmā piešķirts finansējums, var saņemt finansējumu arī no jebkuras citas Savienības programmas, tai skaitā no dalītas pārvaldības fondiem, ar noteikumu, ka finansējums neattiecas uz tām pašām izmaksām. [Kumulatīvais finansējums nepārsniedz darbības kopējās attiecināmās izmaksas, un atbalstu no dažādām Savienības programmām var aprēķināt proporcionāli.]
2. Ja vienai darbībai sniedz finansiālo atbalstu gan no dalītas pārvaldības programmas, gan fondiem, kā minēts Regulas (ES) [XX] [Kopīgo noteikumu regula (KNR)] 1. pantā, minēto darbību īsteno saskaņā ar noteikumiem, kas izklāstīti šajā regulā, tai skaitā noteikumiem par nepamatoti izmaksāto līdzekļu atgūšanu.
3. Darbības, kas saskaņā ar programmu ir attiecināmas un atbilst otrajā daļā minētajiem nosacījumiem, var identificēt ar mērķi finansēt no dalītas pārvaldības fondiem. Šajā gadījumā piemēro šajā regulā noteiktās līdzfinansēšanas likmes un attiecināmības noteikumus.

Pirmajā daļā minētas darbības atbilst visiem šādiem nosacījumiem:

- (a) tās ir novērtētas uzaicinājumā iesniegt priekšlikumus programmas ietvaros;
- (b) tās atbilst minētā uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus kvalitātes prasību minimumam;
- (c) budžeta ierobežojumu dēļ tās nevar finansēt saskaņā ar minēto uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus.

Darbības īsteno vadošā iestāde, kas minēta Regulas (ES) [XX] [KNR] [65.] pantā, saskaņā ar noteikumiem, kas izklāstīti minētajā regulā un konkrētu fondu regulās, tai skaitā noteikumiem par finanšu korekcijām.

10. pants

Subjekti, kas tiesīgi piedalīties

1. Papildus Finanšu regulas [197. pantā] noteiktajiem kritērijiem piemēro attiecināmības kritērijus, kas noteikti 2. līdz 3. punktā.
2. Tiesīgi piedalīties ir šādi subjekti:
 - (a) tiesību subjekti, kas veic uzņēmējdarbību kādā no šādām valstīm:
 - dalībvalsts vai aizjūras zeme vai teritorija, kas ar to ir saistīta;
 - programmas asociētā trešā valsts;
 - (b) tiesību subjekti, kas izveidoti saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, vai jebkura starptautiska organizācija;
3. Eiropas Tiesiskās apmācības tīklam, lai segtu tā izdevumus saistībā ar pastāvīgo darba programmu, darbības dotāciju var piešķirt var piešķirt bez uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus.

III NODAĻA

PLĀNOŠANAS, UZRAUDZĪBA, IZVĒRTĒŠANA UN KONTROLE

11. pants

Darba programma

1. Programmu īsteno ar darba programmām, kas minētas Finanšu regulas 110. pantā.
2. Darba programmu Komisija pieņem ar īstenošanas aktu. Minēto īstenošanas aktu pieņem saskaņā ar 17. pantā minēto konsultēšanās procedūru.

12. pants

Uzraudzība un ziņošana

1. Regulas II pielikumā ir noteikti rādītāji, ar kuriem ziņo par programmas virzību ceļā uz 3. pantā izklāstīto konkrēto mērķu sasniegšanu.
2. Lai nodrošinātu, ka tiek efektīvi novērtēta programmas virzība uz tās mērķu sasniegšanu, Komisija ir pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 14. pantu, lai izstrādātu uzraudzības un izvērtēšanas sistēmas noteikumus, tostarp II pielikuma grozījumus, lai vajadzības gadījumā pārskatītu un papildinātu rādītājus.
3. Darbības rezultātu ziņošanas sistēma nodrošina, ka programmas īstenošanas un rezultātu uzraudzībai vajadzīgie dati tiek savākti efektīvi, lietderīgi un savlaicīgi. Šim nolūkam Savienības līdzekļu saņēmējiem un dalībvalstīm uzliek samērīgas ziņošanas prasības.

13. pants

Izvērtēšana

1. Izvērtēšanu veic savlaicīgi, lai tās rezultātus varētu ņemt vērā lēmumu pieņemšanas procesā.
2. Programmas starpposma izvērtējumu veic, tiklīdz par programmas īstenošanu ir pieejama pietiekama informācija, bet ne vēlāk kā pēc četriem gadiem kopš programmas īstenošanas sākuma.
3. Programmas īstenošanas beigās, bet ne vēlāk kā pēc četriem gadiem no 1. pantā norādītā termiņa beigām, Komisija veic programmas galīgo izvērtēšanu.
4. Komisija Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai paziņo šīs izvērtēšanas rezultātus kopā ar saviem apsvērumiem.

14. pants

Deleģēšanas īstenošana

1. Pilnvaras pieņemt deleģētos aktus Komisijai piešķir, ievērojot šajā pantā izklāstītos nosacījumus.
2. Pilnvaras pieņemt 12. pantā minētos deleģētos aktus Komisijai piešķir līdz 2027. gada 31. decembrim.
3. Eiropas Parlaments vai Padome jebkurā laikā var atsaukt 12. pantā minēto pilnvaru deleģēšanu. Ar lēmumu par atsaukšanu izbeidz tajā norādīto pilnvaru deleģēšanu. Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības*

Oficiālajā Vēstnesī vai vēlākā dienā, kas tajā norādīta. Tas neskar jau spēkā esošos deleģētos aktus.

4. Pirms deleģēta akta pieņemšanas Komisija apspriežas ar katras dalībvalsts ieceltajiem ekspertiem saskaņā ar principiem, kas paredzēti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu.
5. Tiklīdz Komisija pieņem deleģētu aktu, tā par to paziņo vienlaikus Eiropas Parlamentam un Padomei.
6. Saskaņā ar 12. pantu pieņemts deleģētais akts stājas spēkā tikai tad, ja divos mēnešos no dienas, kad minētais akts paziņots Eiropas Parlamentam un Padomei, ne Eiropas Parlaments, ne Padome nav izteikuši iebildumus, vai ja pirms minētā laikposma beigām gan Eiropas Parlaments, gan Padome ir informējuši Komisiju par savu nodomu neizteikt iebildumus. Pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes iniciatīvas šo laikposmu pagarina par diviem mēnešiem.

15. pants

Savienības finanšu interešu aizsardzība

Ja trešā valsts programmā piedalās, pamatojoties uz lēmumu, kas pieņemts saskaņā ar starptautisku nolīgumu, vai uz kādu citu juridisku aktu, šī trešā valsts piešķir vajadzīgās tiesības un piekļuvi, lai atbildīgais kredītrīkotājs, Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (OLAF), Eiropas Revīzijas palāta varētu pilnīgi īstenot savu attiecīgo kompetenci. OLAF gadījumā šīs tiesības ietver tiesības veikt izmeklēšanu, tostarp pārbaudes un apskates uz vietas, kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES, *Euratom*) Nr. 883/2013 par izmeklēšanu, ko veic Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (OLAF).

IV NODAĻA

PĀREJAS UN NOBEIGUMA NOTEIKUMI

16. pants

Informācija, komunikācija un publicitāte

1. Savienības finansējuma saņēmēji atzīst Savienības finansējuma izcelsmi un nodrošina tā redzamību (jo īpaši darbību un to rezultātu popularizēšanā), sniedzot dažādām auditorijām, tostarp plašsaziņas līdzekļiem un sabiedrībai, mērķorientētu informāciju, kas ir konsekventa, lietderīga un samērīga.
2. Saistībā ar programmu, tās darbībām un rezultātiem Komisija rīko informācijas un komunikācijas pasākumus. Programmai piešķirtie finanšu resursi veicina arī Savienības politisko prioritāšu korporatīvo komunikāciju sabiedrībai, ciktāl šīs prioritātes saistītas ar 3. pantā minētajiem mērķiem.

17. pants

Komiteju procedūra

1. Komisijai palīdz komiteja. Minētā komiteja ir komiteja Regulas (ES) Nr. 182/2011 nozīmē.
2. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 4. pantu.

18. pants
Atcelšana

Regulu (ES) Nr. 1382/2013 atceļ no 2021. gada 1. janvāra.

19. pants
Pārejas noteikumi

1. Šī regula neskar attiecīgo darbību turpināšanu vai grozīšanu — līdz to slēgšanai — saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1382/2013, ko minētajām darbībām turpina piemērot līdz to slēgšanai.
2. No programmas finansējuma var segt arī izdevumus par tehnisko un administratīvo palīdzību, kas ir vajadzīga, lai nodrošinātu pāreju starp programmu un pasākumiem, kuri pieņemti saskaņā ar iepriekšējo programmu – Regulu (ES) Nr. 1382/2013.
3. Lai varētu pārvaldīt darbības, kuras līdz 2027. gada 31. decembrim nebūs pabeigtas, 4. panta 2. punktā paredzēto izmaksu segšanai budžetā vajadzības gadījumā var iekļaut apropriācijas arī pēc 2027. gada.

20. pants
Stāšanās spēkā

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama dalībvalstīs saskaņā ar Līgumiem.
Briselē,

*Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētājs*

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*

TIESĪBU AKTA PRIEKŠLIKUMA FINANŠU PĀRSKATS

1. PRIEKŠLIKUMA/INICIATĪVAS KONTEKSTS

- 1.1. Priekšlikuma/iniciatīvas nosaukums
- 1.2. Attiecīgā(-s) rīcībpolitikas joma(-s) (*programmu kopums*)
- 1.3. Priekšlikuma/iniciatīvas būtība
- 1.4. Priekšlikuma/iniciatīvas pamatojums
- 1.6. Ilgums un finansiālā ietekme
- 1.7. Paredzētie pārvaldības veidi

2. PĀRVALDĪBAS PASĀKUMI

- 2.1. Uzraudzības un ziņošanas noteikumi
- 2.2. Pārvaldības un kontroles sistēma
- 2.3. Krāpšanas un pārkāpumu novēršanas pasākumi

3. PRIEKŠLIKUMA/INICIATĪVAS PAREDZAMĀ FINANSIĀLĀ IETEKME

- 3.1. Attiecīgā(-s) daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorija(-s) un budžeta izdevumu pozīcija(-s)
- 3.2. Paredzamā ietekme uz izdevumiem
 - 3.2.1. *Kopsavilkums par paredzamo ietekmi uz izdevumiem*
 - 3.2.3. *Paredzamā ietekme uz administratīvajām apropriācijām*
 - 3.2.5. *Trešo personu iemaksas*
- 3.3. Paredzamā ietekme uz ieņēmumiem

TIESĪBU AKTA PRIEKŠLIKUMA FINANŠU PĀRSKATS

1. PRIEKŠLIKUMA/INICIATĪVAS KONTEKSTS

1.1. Priekšlikuma/iniciatīvas nosaukums

Programma "Tiesiskums"

1.2. Attiecīgās politikas jomas ABM/ABB struktūrā²²

II. Kohēzija un vērtības

7. Ieguldījums cilvēkos, sociālajā kohēzijā un vērtībās

Tiesiskums, tiesības un vērtības

1.3. Priekšlikuma/iniciatīvas būtība

☐ jaunu darbību

☐ jaunu darbību, kas balstās uz iepriekš veiktu izmēģinājuma projektu/ sagatavošanas darbību²³

☒ spēkā esošas darbības turpināšanu

☐ vienas vai vairāku darbību apvienošanu vai pārorientēšanu uz citu /jaunu darbību

1.4. Priekšlikuma/iniciatīvas pamatojums

1.4.1. Īstermiņā vai ilgtermiņā izpildāmās vajadzības, tostarp sīki izstrādāts iniciatīvas izvērtēšanas grafiks

Lai arī tiesību akti ir pamatrīks, lai īstenotu Savienības mērķus tiesiskuma jomā, tomēr tie ir jāpapildina ar citiem līdzekļiem. Šā uzdevuma risināšanā liela nozīme ir finansējumam. Jo īpaši finansējumam vajadzētu pastiprināt tiesību aktu efektivitāti, palielinot pilsoņu, profesionāļu un ieinteresēto personu zināšanas, izpratni un spējas, atbalstot šādas darbības:

- informācijas sniegšanu un sabiedrības izpratnes veidošanu, tostarp atbalstu valstu un Eiropas mēroga kampaņām, lai informētu cilvēkus par viņu tiesībām, kā to garantē Savienības tiesību akti, un par to, kā šīs tiesības piemērot praksē;

- apmācību un spēju veidošanu profesionāliem juristiem (piemēram, tiesnešiem un prokuroriem) un citiem speciālistiem, lai nodrošinātu viņiem rīkus Savienības tiesību un tiesiskuma īstenošanai praksē.

Finansējumam ir arī galvenā loma, veicinot starptautisko sadarbību un radot savstarpēju uzticēšanos, īstenojot šādas darbības:

- sadarbības tīklu nostiprināšanu, proti, Savienības mēroga organizāciju izveidi, kas palīdzētu sagatavot turpmākās iniciatīvas šajā jomā, kā arī sekmētu to saskaņotu īstenošanu visā Eiropā;

- pārrobežu sadarbību tiesību aktu piemērošanas jomā, piemēram, izveidojot sistēmu brīdināšanai par bērnu pazušanu, koordinējot operatīvo sadarbību un pārrobežu sadarbību narkotiku apkarošanā.

Turklāt finansējumam vajadzētu atbalstīt:

²² ABM — budžeta līdzekļu vadība pa darbības jomām, ABB — budžeta līdzekļu sadale pa darbības jomām.

²³ Kā paredzēts Finanšu regulas 58. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktā.

- pētniecību, analīzi un citas atbalsta darbības, lai sniegtu likumdevējam skaidru un sīki izstrādātu informāciju par problēmām un faktisko situāciju. Šo darbību rezultāti tiktu ietverti Savienības politikas virzienu attīstībā un īstenošanā un nodrošinātu to, ka to pamatā ir pierādījumi, tie ir mērķtiecīgi un labi strukturēti.

Visas šīs darbības tiks īstenotas visā laikposmā no 2021. gada līdz 2027. gadam. Šajā posmā ir grūti noteikt precīzu ieviešanu, ņemot vērā to, cik ātri rodas jauni politiski izaicinājumi, ar kuriem mums nākas saskarties un kuri mums jārisina.

1.4.2. *Savienības iesaistīšanās pievienotā vērtība (tās pamatā var būt dažādi faktori, piemēram, koordinēšanas radītie ieguvumi, juridiskā noteiktība, lielāka rezultativitāte vai papildināmība. Šā punkta izpratnē "Savienības iesaistīšanās pievienotā vērtība" ir vērtība, kas veidojas Savienības iesaistīšanās rezultātā un kas papildina vērtību, kura veidotos, ja dalībvalstis rīkotos atsevišķi.*

Eiropas līmeņa rīcības pamatojums (ex-ante)

Finansējums no programmas „Tiesiskums” ir vērsts uz darbībām, kurās Savienības dalība var radīt papildu vērtību, salīdzinot ar darbību atsevišķu dalībvalstu līmenī. Šajā regulā paredzētās darbības veicina to, ka *acquis* tiek piemērots efektīvāk, veidojot starp dalībvalstīm savstarpēju uzticēšanos, paplašinot pārrobežu sadarbību un tīklošanu, un panākot pareizu, saistītu un saskanīgu Savienības tiesību aktu piemērošanu visā Savienībā. Tikai rīcība Savienības mērogā var nodrošināt saskaņotas darbības, kam būtu rezultāti visās Savienības dalībvalstīs. Eiropas Savienība atrodas labākā situācijā nekā dalībvalstis, lai risinātu pārrobežu situācijas un nodrošinātu Eiropas platformu savstarpējai apmācībai. Bez Savienības atbalsta ieinteresēto personu pieeja līdzīgu problēmu risināšanā būtu sadrumstalota un nesaistīta.

Gaidāmā radītā Savienības pievienotā vērtība (ex-post)

Sadarbība un tīklošana starp iesaistītajām personām ļautu plašāk izplatīt labāko praksi, jo īpaši inovatīvās un saskaņotās pieejas dažādās dalībvalstīs. Tie, kuri būtu iesaistīti šajās darbībās, darbotos kā zināšanu izplatītāji savā attiecīgajā profesionālajā darbībā un plašāk izplatītu labāko praksi savās dalībvalstīs.

Tiks atbalstīta pamatota analītiskā bāze politikas virzienu atbalstam un attīstībai. Eiropas Savienības dalība ļauj šīs darbības konsekvēnti īstenot visā Savienībā un nodrošina apjomrādītus ietaupījumus. Finansējums valsts līmenī neļautu sasniegt tādus pašus rezultātus, tā būtu sadrumstalota un ierobežota pieeja, kas nespēj apmierināt Eiropas Savienības vajadzības kopumā.

1.4.3. *Līdzīgas līdzšinējās pieredzes rezultātā gūtās atziņas*

Vidusposma novērtējums, ko veica par pašreizējo programmu tiesiskuma jomā, apstiprināja programmas efektivitāti kopumā un tās mērķu derīgumu, taču tika konstatēti vairāki aspekti uzlabojumiem, konkrēti, programmas tvēruma palielināšana attiecībā uz potenciāliem darbību saņēmējiem, uzraudzības rādītāju pārskatīšana, sinerģijas pastiprināšana ar citām attiecīgām ES finansēšanas programmām un iniciatīvām.

1.4.4. *Saderība un iespējamā sinerģija ar citiem atbilstošiem instrumentiem*

Programma centīsies izveidot sinerģiju, saskanību un papildināmību ar citiem Savienības instrumentiem, cita starpā ar programmām migrācijas, robežu pārvaldības un drošības, patērētāju, nodarbinātības, sociālajā un izglītības, ārējā attīstības un sadarbības jomā. Tiks novērsta darbību atkārtotāšanās šo pārējo programmu ietvaros un līdzekļus varēs sadalīt starp programmu „Tiesiskums” un programmu „Tiesības un vērtības”, lai panāktu kopīgus mērķus.

1.5. Ilgums un finansiālā ietekme

X **ierobežota ilguma** priekšlikums/iniciatīva

x darbības laiks no 01.01.2021. līdz 31.12.2027.

x Finansiālā ietekme no 2021. gada līdz 2027. gadam saistību apropriācijām un no 2019. gada līdz 2026. gadam – maksājumu apropriācijām

☐ **beztermiņa** priekšlikums/iniciatīva

Īstenošana ar uzsākšanas periodu no GGGG. līdz GGGG.,

pēc kura turpinās normāla darbība.

1.6. Plānotie pārvaldības veidi²⁴

x Komisijas īstenota **tieša pārvaldība**,

x ko veic tās struktūrvienības, tostarp personāls Savienības delegācijās;

☐ ko veic izpildaģentūras.

☐ **Dalīta pārvaldība** kopā ar dalībvalstīm

☐ **Netieša pārvaldība**, kurā budžeta īstenošanas uzdevumi uzticēti:

☐ trešām valstīm vai to izraudzītām struktūrām;

☐ starptautiskām organizācijām un to aģentūrām (precizēt);

☐ EIB un Eiropas Investīciju fondam;

☐ Finanšu regulas 70. un 71. pantā minētajām struktūrām;

☐ publisko tiesību subjektiem;

☐ privāttiesību subjektiem, kas veic valsts pārvaldes uzdevumus, ja tie sniedz pienācīgas finanšu garantijas;

☐ struktūrām, kuru darbību reglamentē dalībvalsts privāttiesības, kurām ir uzticēta publiskā un privātā sektora partnerības īstenošana un kuras sniedz pienācīgas finanšu garantijas;

☐ personām, kurām ir uzticēts veikt īpašas darbības KĀDP jomā, kāda tā paredzēta Līguma par Eiropas Savienību V sadaļā, un kuras ir noteiktas attiecīgā pamataktā.

²⁴

Skaidrojumus par pārvaldības veidiem un atsaucies uz Finanšu regulu skatīt *BudgWeb* tīmekļvietnē:
http://www.cc.cec/budg/man/budgmanag/budgmanag_en.html

2. PĀRVALDĪBAS PASĀKUMI

2.1. Uzraudzības un ziņošanas noteikumi

Norādīt periodiskumu un nosacījumus.

Priekšlikumā ir paredzēti uzraudzības un izvērtēšanas pienākumi. Konkrēto mērķu sasniegšana tiks uzraudzīta, pamatojoties uz priekšlikumā iekļautajiem rādītājiem; vērtējot gada rezultātus.

Turklāt vēlākais līdz 2025. gada vidum Komisija sniegs starpposma izvērtējuma ziņojumu par programmas mērķu sasniegšanu, līdzekļu izmantošanas efektivitāti un tās Eiropas mēroga pievienoto vērtību. Pēc programmas darbības beigām tiks veikts *ex-post* izvērtējums par programmas rezultātu ilgtermiņa ietekmi un ilgtspēju.

2.2. Pārvaldības un kontroles sistēma

2.2.1. Ierosinātā(-o) pārvaldības veida(-u), finansējuma apgūšanas mehānisma, maksāšanas kārtības un kontroles stratēģijas pamatojums

Īstenojot tiešo pārvaldību, Komisija atbalsta citas darbības, kas veicina kopējo Savienības politikas mērķu sasniegšanu. Programmu “Tiesiskums” Komisija pārvaldīs tieši, jo tas programmas ļauj labāk pielāgot politikas vajadzībām un nodrošina lielāku elastību prioritāšu pielāgošanai jaunu vajadzību gadījumā. Tāpat Komisijas tieša pārvaldība ļaus nodibināt tiešus kontaktus ar labuma guvējiem/līgumslēdzējiem, kuri ir tieši iesaistīti darbībās, kas kalpo Savienības politikas īstenošanai.

2014.-2020. gada tiesiskuma programmas starpposma novērtējumā secināts, ka, lai arī pašā programmā pastāv vienkāršošanas iespējas, tās ir ierobežotas esošā pārvaldības regulējuma dēļ. Tomēr korporatīvo IT rīku plašāks pielietojums dotāciju pārvaldībai un vienības izmaksu plašāka izmantošana programmas pārvaldībā būs vienkāršošanas faktori.

2.2.2. Informācija par apzinātajiem riskiem un risku mazināšanai izveidoto(-ajām) iekšējās kontroles sistēmu(-ām)

Galvenie riski saistībā ar Tiesiskuma ĢD finansēšanas darbībām ir divējādi:

- risks, ka netiek finansēts labākais projekts identificētā jautājuma risināšanai;
- risks, ka pieprasītās un atlīdzinātās izmaksas būs neatbilstīgas un nelikumīgas.

Attiecībā uz izmaksu neatbilstības un nelikumības risku *ex-post* revīzijās visbiežāk atklāto kļūdu galvenie iemesli un veidi ļauj secināt, ka galvenās neatbilstības rodas tādēļ, ka labuma guvēji nespēj nodrošināt labu finanšu pārvaldību – galvenokārt tāpēc, ka viņi noteikumus jo īpaši par izmaksu attiecināmību slikti izprot to sarežģītības dēļ.

Attiecīgi riski galvenokārt ir saistīti ar šādiem aspektiem:

- izvēlēto projektu kvalitātes nodrošināšana un to turpmākā tehniskā īstenošana;
- piešķirto līdzekļu neefektīva vai neekonomiska izmantošana gan attiecībā uz dotācijām (faktisko attiecināmo izmaksu atlīdzināšanas sarežģītība), gan iepirkumiem (dažreiz ir ierobežots pakalpojumu sniedzēju skaits, kam būtu nepieciešamās īpašās zināšanas, kā rezultātā iespējas salīdzināt cenu piedāvājumus ir nepietiekamas);
- krāpšana.

Atlikušo kļūdu īpatsvars 2017. gadā (dotācijām) tiek lēsts 2,63 % apmērā.

Sagaidāms, ka lielākā daļa šo risku tiks samazināta, pateicoties šādiem elementiem:

- uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus labāka izstrāde;
 - labāki norādījumi labuma guvējiem un labāka priekšlikumu mērķorientācija;
 - lielāka vienkāršoto izmaksu izmantošana, kā tas paredzēts jaunajā Finanšu regulā;
 - korporatīvu sistēmu izmantošana priekšlikumu un dotāciju pārvaldībā.
- pasākumi, kas paredzēti krāpšanas apkarošanas stratēģijā.

Iekšējo kontroles sistēmu apraksts

Jaunajā programmā paredzētā kontroles sistēma ir esošās kontroles sistēmas turpinājums.

Lai samazinātu riskus un kļūdu īpatsvaru, kontroles stratēģijas pamatā būs jaunā Finanšu regulas un Kopīgo noteikumu regula (KNR). Jaunā Finanšu regula un programmas “Tiesiskums” priekšlikuma projektam vajadzētu paplašināt tādu vienkāršotu dotāciju veidu izmantošanu kā fiksētās summas, vienotās likmes un vienības izmaksas.

Kontroles stratēģija sastāv no dažādām daļām:

- plānošana, priekšlikumu atlase un izvērtēšana, lai nodrošinātu to, ka tiek finansēti tikai labākie priekšlikumi;
- dotāciju nolīgumu noslēgšana un uzraudzība: Visiem darījumiem un procedūrām veic *ex ante* pārbaudi, ko īsteno Tiesiskuma ĢD Programmu un finanšu pārvaldības nodaļa, kā arī attiecīgās politikas vienības. Finanšu pārbaudi veic Programmu un finanšu pārvaldības nodaļa. Dotāciju gadījumā izmaksu atlīdzinājuma pieprasījumi tiek rūpīgi pārbaudīti un tiek pieprasīti apliecinājoši dokumenti, ja to uzskata par nepieciešamu, pamatojoties uz riska novērtējumu.
- *ex post* revīzijas nodrošina ar pakalpojumu līmeņa vienošanos ar Iekšlietu ĢD starpniecību: *Ex-post* kontroles sektors piemēro “atklāšanas stratēģiju”, kuras mērķis ir atklāt pēc iespējas lielāku skaitu no neatbilstībām, lai atgūtu nepareizi izmaksātās summas. Atbilstoši šai stratēģijai revīzijas veic kā projektu izlases pārbaudi, projektus izvēloties, pamatojoties gandrīz vienīgi uz riska analīzi.

Ex-post kontrolēs vajadzētu arī izmantot savstarpējo paļaušanos uz revīzijām un pieejamās informācijas apmaiņu, lai vēl vairāk samazinātu administratīvo slogu un palielinātu izmaksu lietderību (jaunās FR 127. un 128. pants).

Ar šiem atšķirīgajiem elementiem kontroles stratēģijā sagaidāms, ka kļūdu īpatsvars nepārsniegs 2 % būtiskuma sliekšni.

Kontroļu izmaksas veido apmēram 4,49 % no Tiesiskuma ĢD veiktajiem maksājumiem. Paredzams, ka tas saglabāsies stabils vai nedaudz samazināsies gadījumā, kad nākamajā plānošanas periodā tiks plašāk izmantotas vienkāršoto izmaksu iespējas (VII).

2.3. Krāpšanas un pārkāpumu novēršanas pasākumi

Norādīt esošos vai paredzētos novēršanas pasākumus un citus pretpasākumus, piemēram, krāpšanas apkarošanas stratēģijā iekļautos pasākumus.

Tiesiskuma ĢD 2018. gada aprīlī apstiprināja krāpšanas apkarošanas stratēģiju. Ģenerāldirektorāts turpinās piemērot krāpšanas apkarošanas stratēģiju saskaņā ar Komisijas krāpšanas apkarošanas stratēģiju (CAFS), tādējādi cita starpā nodrošinot, ka ģenerāldirektorāta iekšējās kontroles, ko veic krāpšanas apkarošanas jomā, pilnībā saskan ar CAFS un krāpšanas risku pārvaldības pieeja ir vērsta uz krāpšanas riska jomu konstatēšanu un atbilstīgu reaģēšanu.

3. PRIEKŠLIKUMA/INICIATĪVAS PAREDZAMĀ FINANSIĀLĀ IETEKME

3.1. Ierosinātā(-s) daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorija(-s) un budžeta izdevumu pozīcija(-s)

Daudzga du finanšu shēmas izdevumu u kategorij a	Budžeta pozīcija	Izdevumu veids	Iemaksas			
	Skaitis 2. izdevumu kategorija: Kohēzija un vērtības 07.06 Tiesiskums, tiesības un vērtības	Dif./nedif. ²⁵	no EBTA valstīm ²⁶	no kandidātval stīm*	no trešām valstīm	Finanšu regulas [21. panta 2. punkta b) apakšpunk ta] nozīmē
	Programma "Tiesiskums" 07.01.05.01 []	Nedif.	JĀ	JĀ	JĀ	NĒ
	Programma "Tiesiskums" 07.06.01.01 07.06.01.02 07.06.01.03 [...]	Dif.	JĀ	JĀ	JĀ	NĒ

*Kandidātvalstis un attiecīgā gadījumā potenciālās kandidātvalstis no Rietumbalkāniem.

²⁵ Dif. – diferencētās apropriācijas, nedif. – nediferencētās apropriācijas.

²⁶ EBTA – Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācija.

3.2. Paredzamā ietekme uz izdevumiem

3.2.1. Kopsavilkums par paredzamo ietekmi uz izdevumiem

EUR miljonos (trīs zīmes aiz komata)

Daudzgažu finanšu shēmas izdevumu kategorija			<2>	07.06.01 2. izdevumu kategorija: Kohēzija un vērtības 07.06 Tiesiskums, tiesības un vērtības Programma “Tiesiskums”							
			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Pēc 2027. g ada	KOPĀ
Darbības apropriācijas (sadalījumā pa budžeta pozīcijām atbilstoši 3.1. punktam)	Saistības	(1)	42.596	42.580	42.555	42.522	42.481	42.432	42.134		297.300
	Maksājumi	(2)	4.880	20.234	27.250	29.742	31.131	31.698	31.648	120.717	297.300
Administratīvās apropriācijas, kas tiek finansētas no programmas piešķirumiem*	Saistības = Ma ksājumi	(3)	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100		7.700
KOPĀ apropriācijas – programmas piešķirums	Saistības	=1+3	43.696	43.680	43.655	43.622	43.581	43.532	43.234		305.000
	Maksājumi	=2+3	5.980	21.334	28.350	30.842	32.231	32.798	32.748	120.717	305.000

Paredzams, ka no apropriācijām finansēs darbības, kas uzskaitītas regulas I pielikumā. Iepriekš minētās summas tiks sadalītas trim konkrētajiem mērķiem apmēram šādi: tiesu iestāžu sadarbība 30 %, tiesiskā apmācība 35 % un tiesu iestāžu pieejamība 35 %. Minētais procentuālais sadalījums ir indikatīvs, jo nepieciešams saglabāt elastīgumu.

* Tehniskais un/vai administratīvais atbalsts un ES programmu un/vai darbību īstenošanas atbalsta izdevumi (kādreizējās "BA" pozīcijas), netiešā pētniecība, tiešā pētniecība.

Daudzgažu finanšu shēmas	7	"Administratīvie izdevumi"
--------------------------	---	----------------------------

izdevumu kategorija		
---------------------	--	--

EUR miljonos (trīs zīmes aiz komata)

		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	<i>Pēc 2027. g ada</i>	KOPĀ
Cilvēkresursi		18.349	18.349	18.349	18.349	18.349	18.349	18.349		128.443
Pārējie administratīvie izdevumi		0.700	0.700	0.700	0.700	0.700	0.700	0.700		4.900
KOPĀ daudzgadu finanšu shēmas 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS	(Saistību summa = maksājumu summa)	19.049	19.049	19.049	19.049	19.049	19.049	19.049		133.343
apropriācijas										

EUR miljonos (trīs zīmes aiz komata)

		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	<i>Pēc 2027. gada</i>	KOPĀ
Apropriācijas KOPĀ – visās IZDEVUMU KATEGORIJĀS	Saistības	62.745	62.729	62.704	62.704	62.630	62.581	62.283		438.343
daudzgadu finanšu shēmā	Maksājumi	25.029	40.383	47.399	49.891	51.280	51.847	51.797	120.71 7	438.343

3.2.2. *Paredzamā ietekme uz darbības apropriācijām*

☐ Priekšlikums/iniciatīva neparedz izmantot administratīvās apropriācijas

x Priekšlikums/iniciatīva paredz izmantot administratīvās apropriācijas šādā veidā:

EUR miljonos (trīs zīmes aiz komata)

Gads	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	KOPĀ
------	------	------	------	------	------	------	------	------

7. IZDEVUMU KATEGORIJA daudzgadu finanšu shēmā								
Cilvēkresursi	18.349	18.349	18.349	18.349	18.349	18.349	18.349	128.443
Pārējie administratīvie izdevumi	0.700	0.700	0.700	0.700	0.700	0.700	0.700	4.900
Starpsumma 7. IZDEVUMU KATEGORIJĀ daudzgadu finanšu shēmā	19.049	19.049	19.049	19.049	19.049	19.049	19.049	133.343

Ārpus 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS²⁷ daudzgadu finanšu shēmā								
Cilvēkresursi								
Citi administratīvi izdevumi	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	7.700
Starpsumma – Ārpus 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS daudzgadu finanšu shēmā	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	7.700

²⁷ Tehniskais un/vai administratīvais atbalsts un ES programmu un/vai darbību īstenošanas atbalsta izdevumi (kādreizējās "BA" pozīcijas), netiešā pētniecība, tiešā pētniecība.

KOPĀ	20,149	20,149	20,149	20,149	20,149	20,149	20,149	141,043
-------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	----------------

Vajadzīgās cilvēkresursu un citu administratīvu izdevumu apropriācijas tiks nodrošinātas no ĢD apropriācijām, kas jau ir piešķirtas darbības pārvaldībai un/vai ir pārdalītas attiecīgajā ģenerāldirektorātā, vajadzības gadījumā izmantojot arī vadošajam ĢD gada budžeta sadales procedūrā piešķirtus papildu resursus un ņemot vērā budžeta ierobežojumus.

3.2.2.1. Paredzamās vajadzības pēc cilvēkresursiem

☐ Priekšlikums/iniciatīva neparedz cilvēkresursu izmantošanu.

☒ Priekšlikums/iniciatīva paredz cilvēkresursu izmantošanu šādā veidā:

Aplēse izsakāma ar pilnslodzes ekvivalentu

Gads	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
•Štatu sarakstā ietvertās amata vietas (ierēdņi un pagaidu darbinieki)							
Galvenā mītne un Komisijas pārstāvniecības	115.5	115.5	115.5	115.5	115.5	115.5	115.5
Delegācijas							
Pētniecība							
• Ārštata darbinieki (izsakot ar pilnslodzes ekvivalentu — FTE) - AC, AL, END, INT un JED²⁸							
7. izdevumu kategorija							
Finansēts no daudzgadu finanšu shēmas 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS	– galvenajā mītnē	24	24	24	24	24	24
	– delegācijās						
Finansēts no programmas piešķiruma ²⁹	– galvenajā mītnē						
	– delegācijās						
Pētniecība							
Cits (konkretizēt)							
KOPĀ	139.5	139.5	139.5	139.5	139.5	139.5	139.5

Vajadzības pēc cilvēkresursiem tiks nodrošinātas, izmantojot attiecīgā ĢD darbiniekus, kuri jau ir iesaistīti konkrētās darbības pārvaldībā un/vai ir pārgrupēti attiecīgajā ģenerāldirektorātā, vajadzības gadījumā izmantojot arī vadošajam ĢD gada budžeta sadales procedūrā piešķirtos papildu resursus un ņemot vērā budžeta ierobežojumus.

Veicamo uzdevumu apraksts

Ierēdņi un pagaidu darbinieki	<u>Tiesiskuma ĢD VISI Tiesiskuma ĢD FTE tika iedalīti vienai no trijām esošajām programmām.</u>
-------------------------------	---

²⁸ AC — līgumdarbinieki; AL – vietējie darbinieki, END – valstu norīkotie eksperti, INT – aģentūras darbinieki, JED – jaunākie eksperti delegācijās.

²⁹ Ārštata darbiniekiem paredzētā maksimālā summa, ko finansē no darbības apropriācijām (kādreizējām “BA” pozīcijām).

	<u>FTE programmai "Tiesiskums": 40% no JUST.04 Programmu un finanšu pārvaldības nodaļas, 40% no citām horizontālajām vienībām un FTE no politikas vienībām, kas saistītas ar programmu "Tiesiskums" (proti, šādas vienības: A1, B1, B2, B4, C1)</u> <u>KONKURENCES ĢD 0,5 AD, 1 AST</u>
Ārštata darbinieki	<u>FTE, kas saistīti ar programmu "Tiesiskums"</u> <u>KONKURENCES ĢD 1 AC</u>

3.2.3. Trešo personu iemaksas

Priekšlikums/iniciatīva:

- ☐ neparedz trešo personu līdzfinansējumu
- ☐ paredz trešo personu sniegtu līdzfinansējumu:

Apropriācijas EUR miljonos (trīs zīmes aiz komata)

Gads	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	KOPĀ
Norādīt līdzfinansētāju struktūru								
KOPĀ līdzfinansētās apropriācijas								

3.3. Paredzamā ietekme uz ieņēmumiem

- ☐ Priekšlikums/iniciatīva ieņēmumus finansiāli neietekmē.
- ☐ Priekšlikums/iniciatīva finansiāli ietekmē:
 - ☐ pašu resursus
 - ☐ citus ieņēmumus

Norādiet, ja ieņēmumi ir piešķirti izdevumu pozīcijām ☐

EUR miljonos (trīs zīmes aiz komata)

Budžeta ieņēmumu pozīcija:	Priekšlikuma/iniciatīvas ietekme ³⁰						
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
... pants							

³⁰

Norādītajām tradicionālo pašu resursu (muitas nodokļi, cukura nodevas) summām jābūt neto summām, t. i., bruto summām, no kurām atskaitītas iekasēšanas izmaksas 20 % apmērā.